Бүхы орнуудай пролетаринар, нэгэлэгтэ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Буряд-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 193 (5634)
СЕНТЯБРИИН 28
ВТОРНИК
1948 он

сэн 20 мүнгэн

Нүхэд комсомолецууд ба залуушуул! ВЛКСМ-эй 30 жэлэй ойе шэнэ амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

ВЛКСМ-эй 30 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ЭРХИМЭЭР УГТАХЫН ТҮЛӨӨ!

Октябриин 29-дэ советскэ залуушуул, манай бүхы арад Бүхсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Залуушуулай Союзай байгуулагдаһанаа хойшо 30 жэлэй ойе тэмдэглэхээ байна.

Комсомол болбол гушан жэлэйнхээ алдарта замые Ленин—Сталинай партийн агуулхэ, илагдашагүй нут доро ябажа гараа. Энэ үе соо комсомол болбол олон миллион туруу советскэ залуушуулай эмхи болон ургаа, гүрэнэй ба ажахын ыдэб ажал-ябуулгын һургуули болоо, большевистскэ партийн үнэн туһалагшань болоо.

Гражданска дайнай жэлнүүдтэ комсомол болбол партийн үреэлаар өөрынгөө өөрхим хүсэнүүдые гадаадын интервентнүүдтэ ба сагаан гвардеецүүдтэ өсөргүү тэмсэлдэ зоривуулһан байха юм. Комсомолецууд советскэ засагай түлөө, Эхэ ороныйгоо эрхэ сүлөө болон бүеэ даанхай байдалай түлөө өрөлхэг ориигтойгоор тэмсэһэн байна. Амгаран байгуулалтын жэлнүүдтэ комсомол хадаа социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэд болоно. Комсомолецууд ажаүйлэдбэриндэ, транспорт дээрэ, хүдөө ажахыда гаргашагай шэнэ ажалдараа шалгаран гараа. Тэдэнэр фабрика заводуудые, колхозуудые болон совхозуудые байгуулагшадай түрүү вэргэдэ ябаа, хүнөө үеын техникэ болон культурые шуудалаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ комсомол, советскэ залуушуул Эхэ ороныйгоо урлахи үүргэ үлгаяа хүрэтэй түрэтэйгөөр хүүргэ, нелмэкэ булимтарагшадта өсөргүү дайнай фронтнуудаа дээрэ гайхамшанта өрөлхэт зоригтойгоор туллаа, тылдэ шэн габьяатайгаар ажаллаа.

Комсомол болбол социалистическэ Эсэгэ ороныйгоо жаргалта байдалай түлөө эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилһэн дээрэһээ, Эхэ ороноо гаргадын дайсадһаа хамгаалхын түлөө эрөлхэг зоригтойгоор

Ашаг үрэтэй научна хүдэлмэрийн түлөө

(НИИКЭ-гэй Эрдэмтэдэй Советэй заседаниһаа)

Бурят-Монголой культура ба экономикын научно-шэнжэлэлгын институтай Эрдэмтэдэй Советэй заседани боложо, нимэ хоер асуудалнуудые эбшэн хэлсэбэ:

1. Биологическа наукадахи байдал тухай. В. П. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын науканнуудай Бүхэсоюзна академидэ болоһон сессиин дүнгүүд (элидхэлшэнь — хүдөө ажахын науканнуудай кандидат НИИКЭ-гэй директор М. А. Рампилова);

2. Республикын Ботаническа садай хүдэлмэри тухай (элидхэлшэнь — биологическа науканнуудай кандидат тус садай директор З. А. Святогор).

НИИКЭ-гэй хүдэлмэрилэгшэдһөө гаргадна, ВКП(б)-гэй Обкомой пропагандаанда бэ агитацийн секретарь нухэр Казаков, республикын хүдөө ажахын Министр нухэр Дубровский, Минземэй главна агроном нухэр Лесик, Пединститутай ба Зооветинститутай багшанар тус заседаниде хабаадалсабэ.

Биологическа наукадахи байдал тухай академик Т. Д. Лысенкын элидхэлэй теоретическэ болон практическа үүн түнзэгы улхашанар тухай, В. П. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын науканнуудай Бүхэсоюзна академийн сессиин дүнгүүд ба тэрэнэй тогтоол тухай нухэр Рампилова өөрынгөө элидхэл соо далгэрэптыгөөр хэлэбэ.

Бэе бэеэнтэйгээ өбсэршэгүй тон харша, бэе бэеэнһээ тад ондоо хоер шэглүүлбэринүүд биологическа наука дотор үүн удаан сагнаа хойно тэмсэжэ ябаһан байна. Тэрэнэй лэгэнинь — үшэхөөрөө научна түрүү мичуринска һургаал гэшэ. Нугөөрэнь— научна ямарные үндэһэ һууригуй реакционно буржуазна шэглүүлбэри (вейсманизм-менделизм-морганизм) гэгээ гэжэ тэмдэглээд, элидхэлшэ болбол эдэ хоерой ылгаасень үргөөр тодорхойлбо.

— Материалистическэ диалектикые баримталжа гараһан бодото научна мичуринска һургаал хадаа ургамалнууд болон амитадай шэнжэ тухэлые хубилгаһан хүгжөөгөөл, гүс хубилалтануудые слашань ие далнамжалуулан дамжуулжа болоһо байные хүсэтэйгөөр хэрэглэнэ. Научна еһоор үнэмшэлнэ, практическа хэрэгүүдэр багадхана. Энэ һургаалые Советскэ түрүү эрдэмтэ нухэр Лысенко үрэжэл ехэтэйгөөр улам хүгжөөһэн байна. Энэ һургаалые хэрэглэһэнэй ашаар социалистическэ хүдөө ажахын байдамшагта амжалтануд туйлатдаа. Адууһа малай үүлтэрые һайжаржа, ашаг шэмэ ехэтэй болгоо, сабшалан тариялангай үндэр баян ургаса абтадаг болоо.

Харин реакционно буржуазна морганизмын талые баримталһан морганистнууд хадаа биологическа наукын хүгжэлтэдэ нилээд ааг ушаруулһан байна. Тэдэнэй хэлэдэгэй еһоор һаа, адууһа малайные, ургамалнуудайные шэнжэ тухэлые хубилгажа огто болохогүй, тэдэнэй хүгжэлтэнь ажабайдалай условинуудһаа дулдыцахагүй ушартай болоно. Морганистнууд хадаа ургамалнуудай үрэ шэмые, адууһа малай үүлтэрые һайжаруулжа болохогүй юм гэдэг, туруушуулэй хүдэлмэрийн дүй дүршэлые буруушаадаг байна.

Морганистнуудай «номнолой» тон буруу байһыень нухэр Рампилова теоретическэ талаар тодорхойлоһоо гадна, манай республикын колхозуудай практическа ажабайдалһаа абтаһан жишээнүүдээр баримталба. Яруунын аймагай «Улаан-Туяа» гэжэ колхозт 13 жэлэй турша метизацийн унгөгдөжэ байдаг. Амидыгаар шэнжэхэдэнь 40 — 45 кг. болодог, нютагайнгаа үүлтэрэй эмэ хонидые мериное «Рамбулье» хукада таблжа эхилһэн байгаа, Тиигэжэ хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулаа. Хонидойнь амидыг шэгнүүр 60 — 85 кг. хүртэрөө ургаа, мериносой нооһондол адилхан шуут һайн шанартай 3 — 4 кг. нооһо үгдэг болоо. Мүнөө тус колхоздо һайн үүлтэрэй 1000 гаран хони бии.

Элидхэлэйнгөө теоретическэ талые практическа ажабайдалай нимэ ойлгостой жишээгээр баримталһан бэеэрээ, нухэр Рампилова болбол Бурят-Монголой культура ба Экономикын научно-шэнжэлэлгын Институтай (НИИКЭ), мүн тэрэнэй мэдэлэ байһан Ботаническа садай хүдэлмэрийн дутуунуудые шуумжэлбэ.

Ботаническа садай хүдэлмэрийн методынь формальна генетигуудай методһаа бага илгаатай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Эмхидхэгдэһэнһээ хойно 11 жэл болобошье һаань. Ботаническа сад соо һайн агротехникэ байгуулагдаагүй, культурна ургамалнуудыень буртаг үбһэнүүд булажархео, ургамалнуудаа үһалха аргатай байһан аад, үһалнагүй. Биологическа наукануудай кандидат, Ботаническа садай директор В. А. Святогор хадаа ургамалнуудай шэнжэ тухэлые агротехникээр һайжаруулжа болохогүй гэжэ һанаалаг туладаа агротехникые хэрэгсэхэнэгүй гэжэ бэшэ.

Люцернын хэдэн зуугаад гибридүүдые хүгжүүлбэб гэжэ байжа, В. А. Святогор арбаад шахуу жэлсоо ходоодоо хөөрөлэг, суглаануудаа дээгүүр үгэ хэлэдэг, хубилалтые бишэдэг зад, харин үнэн хэрэг дээрээ мүнөө тэгэшье сортые үйлэдбэридэ оруулаагүй байха юм. Урдынхидаа орходоо гибридуудайнгаа ашаг шэмээр хэрэргэ ехэ болоһыень сасуулан сэлшэжэ үзэдэгүй. Люцернэ тушаа селекционно хүдэлмэрийн методые буруу байна.

Ботаническа садай научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэй туулэбүүдынь республикын научно-шэнжэлэлгын бусад өмхи-зургаануудай туулэбүүдтэй холбоогүй байцаг, үйлэдбэрийн орилгонуудые харааддаа абадаггүй.

Ботаническа сад хадаа тэжээлэй өлдэб ямаан үбһэ погоонуудай хөдө шэнээн үрһэнүүдые хүгжүүлжэ, республиканган колхозуудта далгэрүүлэе гэшэб? БМАССР-эй хүдөө ажахын министерстводе, В. А. Святогорой мэдэсэлэнэй еһоор, үбһэ погооной үрһэнүүдынь ородоол грамм болон килограммаар тоологдоно.

Формальна генетигуудай үрэжэлгүй хүдэлмэрнде туйлай ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдаһан байна. Жишээнь, гансахан профессор Жебрагай лабораториде гүрэнэй 700 мянган түхэриг гаргашалагдашаһан байха юм. Тэрэшэлэн Бурят-Монголой ботаническа сад тусхайта олзоборилгынгоо мушгэнһөө гадна, нютагай бюджедһээ жэл бүхэндэ 300 мянган түхэриг гаргашалнабшуу. Тэд, арадайнгаа ажахыда практическа ямар эшэ туһа хүргэнэ гэшэб? Бодото туйаль тон бэга!

Тэрэшэлэн Ботаническа садай научна хүдэлмэрилэгшэд хадаа республика доторхи ургамалнуудые шэнжэлэн үзэхэ, шэмэ ехэтэй, шанар һайштай ургамалнуудые эдэлгэрүүлэн хүгжөөхэ тушаа научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри тон багаар ябуулна. Ажахыда шухала проблемно асуудалнууд шидхэгдэнэгүй. «БМАССР-эй тэжээлэй ургамалнууд» гэжэ В. А. Святогорой диссертационно зохеолшье садайнгаа научна хүдэлмэрийн дүй дүршэлые согсолоо харуулнагүй. Харин тус зохеолынь республикын ургамалнуудые шэнжэлэн үзэхэ тушаа экспедициннүүдэй суглуулһан материалнуудһаа гол түлөй бүтидэнхэй. Гадна нухэр Святогор болбол республикын ажахыда удхашалараар огто бага, адууһа малай тэжээлдэ ородоошье хэрэгдэдэггүй элдэб ургамалнуудые тухай зохеол соогоо ехээр бэшэһэн байха юм.

Саашадаа нухэр Рампилова болбол НИИКЭ-гэй економическа секторой хүдэлмэрийн дутуунуудые шуумжэлбэ. Хүдөө ажахын шухала асуудалнуудаар хэблэгдэн гараһан зохеолнууд ехэ хомор. Туруу мичуринска һургаалай үндэһэ һууриг дээрэ республикын економикын шухала нэгэшье асуудал шидхэтэдэнгүй. Економическа секторэй хүдэлмэрилэгшэд кабинет соохоноол ажаллана, үйлэдбэрийн практикатай холбоогүй байдаг, мэргэжэлтэй болон хүдөө ажахын туруушуулые научна хүдэлмэридөө ургөөөр хабаадуулнагүй, үйлэдбэрийн туруушуулэй ажал хүдэлмэрийн өрхим һайн дүй дүршэлые далгэрүүлэгүй гэжэ элидхэлшэ тон зүбөөр тэмдэглэбэ.

Нухэр Рампиловагай элидхэлэ дүүргэгдэжэ, Ботаническа садай хүдэлмэри тухай нухэр Святогор элидхэл хэлэбэ.

Нухэр Святогорой хэһэн элидхэл тоншье хэнгалтагүй байба. Мүнөө табигдаад байһан туйлай шухала зорилгые нухэр Святогор гүнзэгыгөөр ойлгоогүй гэхэдэ болохо байна.

Нухэр Рампиловагай шуумжэлэлдэ «харюу» үгэлтөөр өөрынгөө элидхэлые өхилхэдээ, нухэр Святогор энгэжэ мэдүүлбэ: «Ботаническа садай хүдэлмэрийне нухэр Рампилова элидхэл соогоо ехээр шуумжэлбэ. Тэд «Госсортфонд» гэжэ өмхи-зургаан бии ха юм. Тэрэнэй хүдэлмэрэнь манай садай хүдэлмэриһөө һайн гэшэ аал? Республикадаа хэмнай ехэ юумэ үгөө гэшэ хаб?»

Нимэ асуудал табижархиһан бэеэрээ, өөрынгөө хүтэлбэрилжэ байһан садай хүдэлмэридэхи дутуунуудые мэдэрхын орондо, элдэб шалтагаануудые бэдэржэ гараба.

Гадна нухэр Святогор болбол мичуринска һургаалда үнэн сэхэ байһан тухайгаа олон дахин дабтажа байжа тэмдэглэбэшье һаа, тэрэнэй практическа ажал-ябуулгаараа бэринталжа шадабагүй. Мичуринец байһанаа хоһон үгөөрөө мэдүүлхэ бэшэ, бодото хэрэгээрээ бариманталха шухалабшуу!

В. П. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын науканнуудай Бүхэсоюзна академийн сессиин дээрэ академик Т. Д. Лысенкын хэлэн элидхэлэй ехоор, тус сессиин тогтоолой ехоор, манай республикын научно-шэнжэлэлгын эмхи-зургаануудай урда, научна буухы хүдэлмэрилэгшэдэй урда ямар туйлай ехэ зорилгонуудай табигдаһан тухай, эдэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ Ботаническа садай үүрэг болон саншаахи бодото хэрэлэлбэуулганууд тухай нухэр Святогор огтошье хэлэбэгүй.

Элидхэлнүүдэй дүүрэһэн хойно үгэ хэлэлгэ эхилһэн байна.

Нухэр Малахинов (НИИКЭ) хадаа адууһа малай үүлтэрынь һайжаруулха, ашаг үгэлгынь дээшэлүүлхын тула үбһэ тэжээл бэлдэхэ, малай харуулһалые һайжаруулха шухала гэжэ хэлэбэ. Нютагай үүлтэрэй малда орходоо метис малай ашаг шэмэнь силэзд үлүү ехэ байна. Зүгөөр метизацийн үнэгэрэлгэдэ томонуудтутуунуудбин. Жишээнь, һайн үүлтэрэй гэнсахан хусалнуудые олошоруулһан бэеэрээ, хошиной үүлтэрые һайжаруулха гэдэг заншал ехээр далгаршоо. Һайн үүлтэрэй ямэ хонидой үүрэгэнь яахадаашьеб тоогдоногүй. Адуу морид, өөрэгэ бодо мал нушаа мүн лэ тиимэрхүү байна. Энэ буруушуу. Энэ хадаа формальна генетигуудэй метод гэжэ нухэр Малахинов тэмдэглэбэ.

Республикын хүдөө ажахын министерствын главна агроном нухэр Лесик болбол түрүү советскэ агробиологическа науканы туйлатануудые хэрэг дээрэнь ургөөөр, зүбөөр бэелүүлхэ шухала байһые тэмдэглэбэ. Зүб севооборот нэгэрүүлэн долгэрүүлхэ, газар хүрһэнэй үрэжэл үгэлгые өрид дээшэлүүлхэ тон шухала болоо.

Саашадаа нухэр Лесик болбол Ботаническа садай хүдэлмэрие хатуулгар шуумжэлбэ. Манай республика дотор «наука хадаа практикаһаа таһаранхай» гэжэ нухэр Святогорой бариманталгаагоор мэдүүлһэндэ: «Практикаһаа наука таһаранхай бэшэ, харин Ботаническа садай эрхилжэ байгаа «наукань» бодото практикаһаа холодошэ гэшэ» гэжэ нухэр Лесик зүб хэлэбэ. Сад хадаа культурна ургамалнуудые ехэ муу, культурна бэшэ условинуудта байлгана, научна хүдэлмэрийнь үрэ харагданагүй, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ үльгэр жишээ харуулнагүй.

Хүдөө ажахын науканнуудай кандидат, Зооветинститутай директор нухэр Омельченко хадаа БМАССР дотор наукые хүгжөөлгын гол асуудалнуудые шидхэхэ тон шухала гэбэ. Республика доторхи научно-шэнжэлэлгын эмхи-зургаанууд хоорондоо холбоо барисаагүйгөөр хүдэлмэрилэ, тэдэнэй научна хүдэлмэрие хэншье ударидаагүй гэхэдэ болохо. НИИКЭ хадаа хүтэлбэрилхы научна центр байха еһотой.

Научна хүдэлмэридэхи дутуу дүшэнүүдэа ойрын саг соо усадхаха, Мичурин, Лысенко, Дарвин, Тимирязев гэхэ зэргын гайхамшагта ердэмтэдэй һургаалые гүнзэгыөөр шудалхэ шухала байһыень нухэр Омельченко эрид хатуугаар тэмдэглэбэ.

Мүн садай хүдэлмэрийн дутуунуудые нухэр Омельченкын шуумжэлхэдэнь, «би морганист бөшэб» гэжэ байжа нухэр Святогор мэдүүлбэ. Тиигэжэнь, «морганист хүн гүт, али бөшэ гү өөрөө бодожо үзыт даа. Зүгөөр морганистнуудай научна хүдэлмэрынь ямаршье үрэгүй байдаг гэшэ. Тэд, Ботаническа садай научна хүдэлмэрийн ямаршье үрэгүй байгаа һаа, тэрэмнай юу гэжэ нэрлэгдэхэ юм, бодожо үзэгты» гэжэ нухэр Омельченко харюусаба.

Мичуринец байһанаа научна хүдэлмэрийнгөө үрэ ашаар харуулха хэрэгтэй!

Заседани дээрэ мүн бусад хэдэн нухэд үгэ хэлэһэн байна.

ВКП(б)-гэй Обкомой пропагандаа ба агитацийн секретарь нухэр Казаков үгэ хэлэхэдээ, мүнөө манай республикын научна хүдэлмэрилэгшэдэй урда байһан тон шухала зорилгонуудые тэмдэглэбэ.

Заседани хадаа практическа дэмжэ-ябуулганууд харааланзохеохо комиссие һунгаад, Эрдэмтэдэй Советэй улаадахи заседани дээрэ тус хэмжэ-ябуулганууд Баталха гэбэ.

Нухэд колхозниг ууд! Түнхэнэйхидньэ жэшээ абажа, тарьа туша алгынгаа сентябрьска графигые зөөтагүй дүүргэе!

Сентябрийн 27

Тарьа-хуряалга ба тушаалгын дневник

Республикын зарим аймагууд тарьа хуряагтые болошөгүйгөөр удааруулжа байнэ. Энэ талаар Иркутскэй, Ярууныи, Хоринэй, Мухоршэбүрэй, Курумканай, Кижингын, Кабанскыи, Тарбагатайн аймагуудые нэрлохэ шухала. Сентябрийн 25-ная байдалаар дурсагдагшэ аймагуудай тарианай талмайн 5-найнь нэгэ хубиһаа дээшэ хуряагдаагүй байгаа. Хадагдаагүй тарианай үдэр хоног ошохо бүри үзуур дээрэ айранга байна. Тиигэхэ саншадаа ямаршье үрэгүй шалтагуудые бэрихэнэ болиижо, дурсагдагша аймагууд нэгэн — хоер үдэр соо тарианайнгаа хадалгые дүүргэхэ уялгатай.

Гүрэндэ тэрэ тушаалые һаатуулжа ба тарьа гэлтэдэ оруулжа байһанай нэгэн ехэ шалтагаан хадаа олонхи аймагуудта тарьа сохилгын хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэн ябадал болоно. Жишээлхэдэ, Курумканай, Баргажанай, Ярууныи, Зэиграйн, Мухоршэбүрэй, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Торгин аймагуудсентябрийн 25 болтор хуряагдаһан тарианайнгаа хахадһаань багые сохиһон байна. Тиигэхэ Курумканай, Баргажанай, Зэиграйн аймагуудхуряагдаһан тарианайнгаа сохиһиие сомосшьегүй байха юм. Дээдэ хэлэгдэһэн эдэ баримтануудхадаа дурсагдагша аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай тарианхуряалгын хүдэлмэрие бэдото һайнаар хүтэлбэрилөөгүйе гэршэлнэ.

Зэиграйн аймаг тэ нэгэшье молотилка бухэли сүүдхэ соо хүдэлнэгүй. Юуб гэхэдэ, хуряагдаһан тарианай тэрэ дэрэо сомогдонгүй гү, али молотилкын агрегат хүдөлмэришэдеер хүсэд хангагданагүй. Иимэ эмхи гуримгүй хүдэлмэри имагтал тарьа тушаалгые таһалдуулжа байна.

Тиигэхэ сохижо молотилкануудай хүдэлмэрие һайжаруулха, тэдэние үндэр бүтээгдэхүүнтэй хэрэглүүлхэ талаар республикын хүдөө ажахын Министерство МТС-үүдэй урда шанга зорилго хүйцэгүй. Зүгэл иимэһээ болоо МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хариюсыгагүй болошоһон байна юм. МТС ба колхозуудтахи сложно молотилнануудай хүдөлмэрие үндэһөерынь һайжаруулха талаар республикын хүдөө ажахын Министерство эрид хэмжэнүүдые сбаго зорилготой.

Имагтал тарьа сохилгын гэгэлдэлые усадхаад байбал бидэнэр тушаалгые һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэжэ шадахэ байнабди.

Гүрэндэ тарьа тушааха жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай

СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын БМАССР-тэхи түлөөлэгшын мэдээн

1943 онэй сентябрийн 25.

Эрэмэ дугаар	Аймагуудтуусэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
1.	Түнхэнэй 100,1
2.	Хажлагын 73,1
3.	Кударын 69,7
4.	Байкало-Кударын 60,0
5.	Кабанскыи 57,4
6.	Прибайкальска 52,9
7.	Клюгын 51,1
8.	Сэлэнгын 46,1
9.	Хоринэй 45,3
10.	Бичурын 44,9
11.	Торгин 41,3
12.	Закаменай 43,6
13.	Тарбагатайн 38,4
14.	Мухаршэбүрэй 38,2
15.	Зэдын 36,7
16.	Ярууныи 31,9
17.	Баргажанай 30,2
18.	Зэиграйн 28,6
19.	Иволгын 28,5
20.	Бурятинай 22,4

Түнхэнэй МТС-тэ— дамжуулгын Улаан туг

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство ба Зүүн зүүгэй МТС-үүдэй ба хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй президиумай обком хадаа республикын МТС-үүдэй хоорондохи социалистическэ мурысөөнэй сентябрийн 20 хүртэрхи дүнгүүдые тараажа үзөөд байхадаа, олонхи МТС-үүд агуучэхэ вэжэ нухэр Сталинда үгэһэн уялгаа хэрэг ажаа дээрэ бэелүүлхэ талаар баһа бэшэ өмжалтануудые түйлаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Түнхэнэй МТС (директорынь нухэр Пахахинов, хүдэлмэрилэдэй комитедэй туруулэгшэ нухэр Миткеев) тракторна хүдэлмэрийнгөө жэлэй түсэбые 105,3, комбайнова хуряалгын түсэбые — 80,1, намарай пар хахалгын түсэбые— 46,8 процент гүйсэдхэжэ, социалистическэ мурысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Тэрэшэлэн Ехэ-Кударын МТС, (директорынь нухэр Дмитриев, хүдэлмэрилэдэй комитедэй туруулэгшэ нухэр Горюнов) тракторна хүдэлмэрийн жэлэй түсэбые 101,1, комбайнова хуряалгын түсэбые — 67,6, намарай хар хахалгын түсэбые — 10 процент гүйсэдхэжэ, мүн лэ муу бэшэ амжалта түйлаһан байха юм. Тиигэхэ Хонхолойн, Сэлэнгын, Курбын, Жиримскэ, Тарбагатайн болон бусад МТС-үүдэй хүдэлмэри һайн дээрэ тоологдоһон байна.

Республикын МТС-үүдэй хоорондохи социалистическэ мурысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Түнхэнэй МТС-тэ Зүүн зүүгэй МТС-үүд ба хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обкомой ба БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба. Хоердохи һуури эзэлһэн Ехэ-Кударын МТС дамжуулгын Улаан тут абалгын нэрэдхи кандидатта бэшэгээ.

Сашалаа декада бүхэнэй һуулаар комбайнова хуряалгын намарай пар хахалалгын ба патуротулбэри гүйсэхэнэй дунгүүдөөр дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха байна.

Республикын хүдөө ажахын Министерство хадаа мүн гээгдэнги МТС-үүдэй хүдэлмэри тухай тэмдэглэбэ. Жишээлхэдэ, Баргажанай, Сагаан-Усанай, Эгэтын, Тимлюйскэ, Суулгын, Итаацын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд комбайнова хуряалгын ба намарай пар хахалгын хүдэлмэрие бэдото һайнаар, хүтэлбэрилөөгүй, эдэ хүдэлмэрнүүдые таһалдаха туйлдаһа хүргэһэн байна.

Гүнзэгы таһалдалтай колхоз

Шимитын нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ үндэр ургаса ургуулһан байна. Зүгөөр, хуряагдые үгэл ехээр унжагайруулһан дээрэнээ, тариягаа гэлтэ хоролтодо оруулжа байха юм. Колхозой бухы бригадануудаа августын 22-тэ хуряалгада оробон байгаа. Тэрэнэ хойно энэ колхозодо юуп хэгдэ юм аад гэжэ харахада, хуряалгын графигые ходо таһалдуулһанай эсэстэ гүнзэгы гэгэлдэ оробон байна.

Хуряалгын хүдэлмэринүүдые унжагай нөбшөөр ябуулхатай хамта, тарьа тушаалгын түсэбые таһалдуулжа байха юм. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал правленийн түрүүлэгшэ Колосов, партийна организацийн секретарь Торсев гэгшэд энэ шухала кампаниие тургэнөөр дүүргэхэ хэрэгтэ колхозниг уудай хүсые зүбөөр эльсүүлжэ шадаагүй байна. Тэрэнэй сэстэ тарьахуряалга дээрэ хүдэлмэрилхын орондо, кишэ-тиишэ зайгуултажа ябадаг колхозниг ууд эндэ олок. Гадна, поли дээрэ ябаһан колхозниг ууд ажалай жаяг зарлам яашагүй һуда байха юм. Тарианажалай бригадын бригадир Георгий Смородаников колхозниг уудай зарлам болон ажалай эмхидхэлые зүбөөр табихын түлөө ехэ ородолго таргаагүй байна. Тиигэхэ бригадынь зарим гэшүүд полевой станцаа байхаа болижо, гэр гэртээ таража хоподог болшоо. Тиигэхэ хүдэлмэридөө үглөөгүүр орой болоһон хойно гарадаг, үдэшэнь өрпэ ородог байха юм.

Мүн өөдэ хүдэлмэрилдэг хоер комбайн поли дээрэ гараһаанаа хойно зөбдэржэ, олонхи үдэрнүүдэ мини байгаа. Комбайнер Перебоев, трактерист Васильев гэгшэд нэгэ участогай тарьа хуряажа дүүрэнгүй, өөдэдынгөө дураар ондоо участогта орожо хададаг заншалтай. Тиигэхэ тарианаа ехээр гэлтэдэ ородог байха юм.

Хуряалгые мүнөө хүртэр унжагайруулжа, гүрэндэ тарьа тушааха түсэбэ хахадаашьедүй байһан аад, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд хамагай шухала өөрэ кампаниие саг соонь дүүргэхэ тушаа бодото хэмжэ абаагүй. Правлени ба партийна организаци колхозниг уудай дундахи мурысөөе хүтэлбэрилдэггүй, хүн бүхэнэй үйлэдбэрийн нормые дүүргүүлхын түлөө оролдодоггүй байха юм.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй Хоринэй аймаг ба аймгуйсэдком тус колхозой гүнзэгы таһалдалда ородыень унжэй мэдэһэн болобошье, гэгэлдэлые усадхуулха талаар, хараалһан хэмжэ-ябуулганууда хэрэг дээрэ бэелүүлжэ шадаагүй. Һуулай үедэ ВКП(б)-гэй айком ба аймгуйсэдком тус колхозодо бодото туһалажа үзүүлхын зорилгоор, хэдэн олон түлөөлөгшэдые эльгэһэн байгаа. Тэдэ түлөөлэгшэдынь тэндэ ошоно хубхай хооһоор үгэ хүүрэ бараад лэ, хэрэг дээрэ юушье бүтээгээгүй байха юм.

В. Дондоков.

Контрольно постнуудай үүргые дээшэлүүлхэ

Зэиграйн аймагай Дээдэ-Ильскын сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тон дээрэ сохигдоһон ба мүн сомоотой, сохигдоогүй тарианай колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тэмсэг үжөөгдэжэ, гутаагдажа, хэрэггүй болошоһон байна. Тэрээн тушаа комсомольско контрольно постын нэгэнтэ бэшэ мэдэсэбэшье, колхозой правлени үжөжэ байһан тариае абархын хойноһоо ямаршье хэмжэ абаагүй.

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министр хадаа тарианай гутаагдажа байһан тухай тэрэ дары мэдэсэһэн ба ургаса хуряалга дээрэ үлэр бүтиин хинэгта шалгалта хэжэ байһан Зэиграйн, аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско контрольно постын гишүүд комсомолецууд Зубанин, Тарас, Ситаев Герасим, Перьфильева Валентина гэгшэдтэ байжахалан хүүгэһэн байна. Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй Обком дусагдагша комсомолецуудые Хүндэлэлэй грамотнуудаар шагнаа.

Тиихэ зуураа хүдөө ажахын Министр ба ВЛКСМ-эй Обком ВЛКСМ-эй олохон айкомуд, аймагуудай хүдөө ажахын таһагуд, МТС-үүдэй директорнуудые политическэ талаар орлогшоноор тарьа хуряалга дээрэ комсомольско постнуудые эмхидхэгдэгүй гү, али тэдэнние ургаса хуряалга дээрэ шанарай түлөө, тарианай үжөөгдэхэгүйн ба урилтэ хулгайда орохогүйн түлөө тэмсэхэ еһотой контрольно постнуудые болгожо шадаагүй гэжэ тэмдэглэд, ВЛКСМ-эй айкомуудые, аймагай хүдөө ажахын таһатуудые ба МТС-үүдэй директорнуудые политическэ талаар орлогшоноорые Зэиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецуудай жишээгээр комсомольско контрольно постнуудай хүдэлмэрие эмхидхэхыень дурадхаба. Тиигэ тарьа гутаажа, үжөөжэ ба урилтэ хулгайда оруулжа байһан ябадалнуудые комсомольско контрольно постнуудай мэдэсэһэн дары усадхижа байхыень дээрэ дурсагдаһан организацинуудые уялгаһан байна.

Эрхим гар хамууршад

Торгин аймагай Дээдэ Бургалтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозниг ууд тарьа хуряалга ба тушаалгые һаяр дүүргэхын түлөө социалистическэ мурысөө үрэнөөр далгэрүүлэн, эрмэлзэлтэйгээр тэмсэжэ байна.

Хуряалгын хүдэлмэри дээрэ комсомолецууд ажалай үлэр бүтээсэ гүйлгэ. Жишээлхэлэ, гар хажуурнан комсомолец Дэржи Бадмаев үдэрэй 0,60 га сабшаха нормотой аад, 1,4—1,5 гектар сабшана.

Ч. Банзаракцаев.

Түсэбөө һаяар дүүргэхэнь

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтабэ). Аймагай колхозууд сентябрийн 20 болтор 14600 центнер тарьа тушаагаа. Үлөө 3100 центнер үлөжэ, баяын үдэрнүүдтэ тарьа тушаалгынгаа жэлэй түсэбые дүүргэхэнь.

Тус аймагай Доодо-Худанай сомоной Энгельсын, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд сентябрийн 22-то гүрэндэ тарьа тушаахэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэд, түсэбөөс гадуур тушаажа байна. Эдэ колхозууд ургаса хуряалгын хүдэлмэрие дүүргэн болоо.

Тиихэдэ Чесанын сомоной «Коминтерн» колхоз тарьахуряалгын үнгэрэгшэ жэлэйхиньэ хэдэн олон хоног урид дүүргэбэ. Энэ колхозтарьа тушаалгаар гүрэнтээ болоорһоо урид тоосоһон байха юм.

Дээдэ-Худанай сомоной Молотовой, Чесанын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба Хэжэнгын сомоной «Комсомол» колхозууд тарьахуряалгаяа дүүргүүтэй байна.

А. Шараев.

Мэшэй корр.

Гүрэнтээ Сэлэнгэ урид тоосоно

Тэрэа тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мурысөөндэ оролцоһон Байкало-Кударын аймагай түрүү колхозууд абаһан уялгануудаа үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байна. «Прибайкалец» колхоз (правленийнь түрүүлэгшэ А. Муравьев) тарьа тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, аймаг соо түрүү һуури эзэлэнхэй.

Тэрэшэлэн «Майн 1», «Октябрь», Буденный нэрэмжэтэ колхозууд тарьа тушаалгые үдэр нүүнгүй ябуулна. Эдэ колхозууд һаяар гүрэнтээ тарьа талхаар сүм тоосохонь.

Дээрэ дурсагдагша «Майн 1» ба «Октябрь» колхозууд гүрэнэйнгээ урдахи түрүүлгын уялгые болзорһоо урид дүүргэхын тулада таалгуй зэхад сушилкануудые тухэрэзэд, тарьа хаталгые һайнаар эмхидхэн байха юм.

А. Иванов.

Хоер машинистнуудай мурысөө

Өөрынгөө нэтагай эрхим машинист Илья Григорьевой урдалаар бүхэреспубликанска социалистическэ мурысөөндэ оролцоһон «Социализм» колхозой (Зэдэ) гэшүүн Цыбан Лашиев уялгаа үнэн хэрэг дээрэ дүүргэжэ байна. Машина болон мэрэ упааануудай хойноһоо зүбөөр хэрэглэжэ, хүдэлмэрийн үтэрые хэсэг хэрэглээд байхадаа Цыбан Лашиев 5 гектарай орондо, 7—9 гектартэр өрхим шанартэйгаар хадапа.

Тэрэшэлэн Цыбан Лашиевтай мурысөөнэй машинист Азат Мажитов түрүү һуури эзэлхын түлөө эрмэлзэйгээр тэмсэжэ, үдэрэйнгээ нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Өөдэд хоорондоо мурысөөнэй эдэ хоер машинистууд сезон соо 200—200 гектар хадаха уялгаа үглөө мүнөөгүй бэелүүлхээ байна.

Ц. Жимбеев.

Залуу комбайнерай амжалта

Сэлэнгын аймагай «Коминтерн» колхозой поли дээрэ Сухын МТС-ий комбайнер нухэр Самбу-Дэржи Раднажаповай комсомольско-залуушулай агрегат хүдэлмэрилнэ. Энэ агрегат хуряалгын хүдэлмэрие эхилһэн сагнаа хойно 260 гектар тарьа хуряажа, сезонойнгоо даалгаврые 130 процент дүүргэ.

Сухын МТС-эй дирекци ба партийна организаци социалистическэ мурысөөнэй сентябрийн түрүүлгын декадын дүнгые гаргажа үзөөд байхадаа, 10 хоног соо 113 гектар хуряаһан нухэр Раднажаповай агрегадые мурысөөндэ нилаа гэжэ тооцоо тэрээндэ МТС-эй дирекци ба партийна организацийн дамжуулгые Улаан туг барюулһан байна.

Тэрэшэлэн колхозой правленийн комбайнер Раднажапов ба комбайн шэрэдэг трактерист Радна гэгшэдые нэгэ-нэгэ поршоонуудтай шагнаһан байха юм. Тиигэхэ штурвальнт нухэр Балдаков мүнөө шагнагдаа.

Хуряалгын сезоной дүүрэтэр нухэр Раднажаповай агрегат үлөө 100 гектар тарьа хуряажа гэһэн уялгаа абаад улам һайнаар хүдэлмэрилэн байна.

В. Бадашиев.

ВКП(б)-гэй айкомуудай пленумүүд ба эдэбхитэдэй суглааануудhаа

КОММУНИСТНУУД ТАРЯА ХУРЯАЛГА БА ТУШААЛГЫЕ ТҮРГЭДХЭХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮДЫЕ АБАНА

☆ ☆

ВКП(б)-гэй айкомуудай пленумүүд дээрэ

...ПАВЛОВКА. (Телефонаар абтаба). Партийн айкомой ...III пленум hаяхан болоо... болбол гүрэндэ та...ын ябаса тухай асуу... хэлсээд, Буденный, Ка..., Карл Марксын нэ..., «Талын-очин» холхозуудай ...ведов» совхоз таряа ту... худэлмэриие тон хан...аар ябуулна гэжэ тэм...

...ардалаар элидхэл хэhэн ...гэй айкомой секретарь ...Арзаев тус колхозуудай ...ирилгэшэдэй обор нобшо ...ажа эрид шангаар шүүм...ҮҮрэа, гээгдэнги байдал...ходхаха талаар заабари...гэбэ. Боргойн совхоз ха...ыгаан центнер таряа гү...ргэхэ байhан аад, hуу...дэгээр ороидоо 738 цент...ааг байха юм.

...ада Карл Марксын нэрэм...колхоз гүрэндэ таряа ту...р ехэхэн гээгдэлтэй бай... hаа, таряахуряал...ыгые тиимэ гэшэгүй ...ябуулна. Хуряалга дээрэ ...ходэл гаргаhэнайнгаа ба ...ааргудта авансаар таряа ...гэжэ заабарине хазагай...ааhнгаа түлөө тус колхо...ыгнинн түрүүлэгшэ нухэр ...ренов гэгшэ партийнаа ...ны, хуулиин хатуу харюу... ...хабаадуулагдаха болоод

...ыгаан Доржи Банзаровай ...ого колхозой правлениин ...ирэдэ шанга хэмжээ аб... Түмэр пленумэй шийдхэ... ...дуурэлтэ болгохын түлөө ...ааруд түрүү үүргээ бее... лүүлэн, социалистическэ мурысөөс дэлгэрүүлжэ байна. hүүлэй үдэрнүүдтэ таряахуряалгын ба тушаалгын темп нилээдгүй дээшэлээ.

***

ХОРИ. (Телефонаар абтаба). ВКП(б)-гэй айкомой өөлжээтэ IV пленум боложо, таряахуряалга ба тушаалгые дүүргэхэ талаар абаhан социалистическэ уялганууудай хэрэгээр дүүргэгдэжэ байhан тухай асуудал зүбшэн хөлсөбэ.

Энэ асуудалаар элидхэл хэhэн партийн айкомой секретарь нухэр Башинов ба элидхэл тушаа үгэ хөлөhэн 15 нухэд гээгдэжэ ябаhан колхозуудай правлениинүүд болон партийна организациинуудай худэлмэриинүүдые эрид шангаар шүүмжэлбэ. Тиихэ зуураа, пленум болбол ВКП(б)-гэй айкомой бюро болон аймгуйсэдком таряа тушаалгаар гүрэндэ харша ябадал гаргаг...шадта хатуу хэмжээ абаагүй гэжэ тон зүбөөр тэмдэглэбэ.

Пленумэй тогтоолоор соносхогдоhон ударна арбан үдэр соо таряахуряалгын ба тушаалгын темные дүрбэ дахин сохэор хурдадхаха тэмсэл колхозно полинуудаа дээрэ мунөө ябажа байна. ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой болон ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй гүйсэдкомой гэшүүд барандаа колхозно полидээрэ таражаа, тэндэ партийно-политическэ болон агитационно-ойлгуулламжын худэлмэри ябуулжа байха юм.

Тус пленум дээрэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо нухэр Антонюк байлсажа, үгэ хөлөхэ зуураа дэлгэрэнгы заабаринуудые үгэбэ.

Ударна арбан үдэр соносхогдоо

ЗАИГРАЙ. (Телефонаар абтаба). БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол «Таряа тушаалгын ябаса тухай» энэ оной сентябриин 18-да гаргаhан тогтоол соогоо Заиграйн аймагые таряахуряалга ба тушаалгаар гээгдэжэ ябана гэжэ тэмдэглэhэн байгаа. Энэ тогтоолтой аймагай партийно-советскэ болон ажахын эдэбхитэдые танилсуулха ба тус тогтоолые бэелүүлхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые абаха зорилготойгоор аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан hаяхан болобо.

Партэдэбхитэдэй суглаан болбол онэ тогтоолые тон зүбтэй дээрэ тоолоод, тэрэниие гарай хүтэлбэри боложо абаба. Тиихэ зуураа, таряахуряалга болон гүрэндэ тушаалгые энэ оной октябриин 1 хүртэр сум дүүргэхэ зорилготойгоор, сентябриин 20-hоо ударна арбан үдэр соносхоод, аймагай партийно-советскэ эдэбхитэй баранда колхозууд, бригаданууд болон МТС-үүдтэ партийно-политическэ худэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэнь тэндэхи парторганизациинуудта туhалхаар гараба.

Суглаан дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэх ябадал үргөөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, зарим гээгдэжэ ябаhан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шангаар шүүмжэлэгдэбэ. Гээгдэнги колхозуудай тоодо Ленинэй, Дмитровэй, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудаа оролсоно.

Эдэ колхозуудта ажалай жаяг зарим hуулаар табигдаhан ба мөрин болон трактороо молотилканууд хүсэн дүүрэнэөр хэрэглэгдэгүй байhан байгаа. Аймагай олонхи колхозуудта молотилканууд тухэрэн сүүлхэ соо худэлмэриилэгдэгүй байха юм. Мун таряа зөөбэриихөөр эдэгээгдэhэн машинануудаа сохихи сагаа hэмы гэжэ, таряа зөөгдэ хэхэ талаар зохеоноhон графигаа дүүргэдэггүй байhан ушарнуудаа суглаан дээрэ элирүүлэгдэбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Совет болбол дээрэ дурсагдаhан тогтоол соогоо аймагай партийна ба советскэ эдэбхитэдэй дунда партийна ба гүрэнэй жаяг зарим hуулай үедэ hуулэраа гэжэ тэмдэглэhэн байгаа. Энэниие элидхэлшэ—партийна айкомой секретарь нухэр Щербаков болон элидхэл тушаа үгэ хөлөhэн 19 эдэбхитэй мэдэрхэ баатай болобо.

Мунөө аймагай колхозуудай ба МТС-үүдэй бригаданууда болон звенонуудта богонихон саг соо зүблөөн боложо, энэ тогтоолтой танилсаха зуураа, соносхогдоhон ударна 10 үдэр соо хамаг бүхы хүсэ шадалаа таряахуряалга ба тушаалгада үгэжэ, агуухэ Сталинда үгэhэн социалистическэ уялганууда нэрэтэй түрэтэйгоор бэелүүлхэ тэмсэл колхозно полинуудаа дээрэ дэлгэржэ байна.

КУСТОВОЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД БОЛОБО

Таряахуряалгаар ба гүрэндэ тушаалгаар Иволгын аймаг гээгдэгшэдэй нэгэндэ тоологдоно. Энэ байдалые республикын Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй бюро болбол hүүлжынгээ тогтоол соо тэмдэглэhэн байгаа. Тиимэhээ партийн айком болон ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитет энэ тогтоолтой колхозуудай правлениин түрүүлэгшэнэрые, МТС-үүдэй директоршуудые болон партийна эхин организациинуудай секретарьнуудые танилсуулха зорилготойгоор кустовой зүблөөнүүдые үнгэргөө.

Hаяхан Оронгын ба Иволгын кустнуудта нимэ зүблөөнүүд боложо, тэндэ байлсагшад Министрнүүдэй Советэй ба партийн Обкомой бюрогой дурсагдаhан тогтоолтой танилсаба. Тэдэнэй дээрэ бүхы колхозуудай түрүүлэгшэнэр таряахуряалгын ба тушаалгын ябаса тухай богонихон элидхэлнүүдые хэбэ. «Улаан Оронгоо», Ленинэй, Коминтернын, Сталинай нэрэмжэтэ болон бусад хэдэн олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө таряа тушаалгын талаар гүрэндэ эсэргүү ябадалые гаргажа байhан баримтануу зүблөөнүүд дээрэ болоhон шүүмжэлэлэй үндэhөөр элирүүлэгдэбэ.

Мун тэрэшэлэн зүблөөнүүдтэ байлсагшад Саянтын ба Иволгын МТС-үүдэй зарим комбайнова агрегатуудай обор нобшоор худэлмэрилжэ, таряа сохилгын ба тушаалгын темные hуладхажа байhан ябадалые ерид шангаар шүүмжэлээ. Тиимэтээ хамта, колхоз ба бригада бүхэндэ ажалай жаяг зарламые hайжаруулха, социалистическэ мурысөөс үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, партийно-политическэ болон агитационно-ойлгуулламжын худэлмэриинүүдые hайжаруулха талаар тодорхой хэмжээ-ябуулганууде харалаа. Мунөө аймагай партийно-советскэ болон ажахын эдэбхитэй эхэ полевой станууда гаража, тэндэ партийно-эмхидхэлэй худэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэ али болохо туhаламжа үзүүлжэ байна.

Тиибэ ябабшье, хура бороон ороно, таряахуряалга ба тушаалгада hаад тойбо татана гэhэн шалтагаануые урдаа баряад, энэ шухала худэлмэриинүүдые hаатуулжа байгшад үшөөл бии. Ушар нимэhээ партийн айкомой ба аймгуйсэдкомой хүтэлбэрилхы худэлмэриилэгшэд нимэ байдалые усадхаха талаар ехөтой большевистскэ хэмжээ-ябуулганууде абахаhаа гадна, парти ба правительствын тогтоолдо эсэргүү ябадал гаргаг нюурнуудые дары элирүүлжэ, хуулиин хатуу харюусалгада хабаадуулха үүргэтэй болоно.

Иволгын аймаг болбол таряахуряалга ба тушаалгые саг болзор соонь дүүргэхэ бүхы арга-боломжотой. Тиимэhээ энэ арга-боломжоо бүрин түгэс хэрэглэхэ гэошэ мунөө-дэрэй зорилго мун.

Удэрэй темэдэ

Колхозно клуб тухай

Анхэлшадые коммунистическэгэр хүмүүжүүлхэ, хүнүүдэй ухаан бодолдо байhан капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха зэуудалай турушын зэргэдэ табигдаад байhан үедэ клубай худэлмэри онсо ехэ удхашанартай болоо.

Энэниие chотоор ойлгоhон газарта клубай худэлмэри эхим hайнаар табигдаhан байдаг. Энэниие ойлгоогүй, коммунистическэ хүмүүжүүлгын худэлмэриндэ hохорлигоор хандааг газарта клубай худэлмэри мартагданхай, клубуудынь хаагдаhай байдаг. Энэниие элирхэлэн харуулын тулада гансахан баримта харуулая.

Тарбагатайн аймагай Барышино-Ключевскийн «Красный партизан» колхоз ябаа hайн клубтай байhан юм. Эндэ бага-сага худэлмэришье ябуулагдадаг hэн. Тон харюусалгатай худэлмэри—таряахуряалга охилбэ. Тиимэдэнь эндэхи хүтэлбэрилэгшэд нинтэ-политическэ ба хүмүүжүүлгын худэлмэриие улам шэнгадахахын орондо, энэ худэлмэриие, мун тээ тоодо клубай худэлмэриие ара талада табина, клубаа таряачай склад болгожорхибэ.

Иимэрхүү байдал гэнсахан Тарбагатайда бэшэ, харин республикын бусадшье нютагуудаэр үзэгдэнэ.

Энэ юун дээрэhээ болоно гэгшэб?

Нэгэдэхээр, нютагай партийна ба советскэ органууд энэ шухала худэлмэриие түхэрэн жэл соо, таhалгаргагүйгээр ябуулхын орондо, зарим кампаниинуудай үедэ шэнгэдахана, зарим кампаниинуудай үедэ оройдонь орхижорхидог байна.

Хоердохоор, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлтэй эмхи-зургаануудай хэрэгые сохилхэ Управлениинь колхозно клубуудта ямаршье заабари болото туhалгамжа үгэзгүй ба клубна худэлмэриилэгшэдые hургаг бэлдохэгүй. Ушар нимэhээ клубай худэлмэриилэгшэд овhэдынгөө үүргые хүсэд мэдэдэггүй, үбhэ таряахуряалга мэтые шухала кампаниинуудай үедэ худэлмэрээ дажа табихала, юушье хохээр мэдэдэггүй.

Иимэ ушарhаа болоно колхозно клубууд худэлмэрээ улам шэнгадахаэ сагтаа оройдонь орхижорхидог байха юм.

Колхозно парторганизаци ба партлениинуд болбол клубна худэлмэриhалха chогүй, харин полевой худэлмэриинүүдэй үедэ улам шэнгадахаэ, далайса ехэтэй болохо эзргэтэй гэжэ ойлгохо chотой.

Культурно-гэгээрэлтэй эмхи-зургаануудай хэрэгые эрхилхэ Управлени болбол илубай худэлмэриие дары hайжаруулха уялгатай.

—⊙—

БМАССР-эй УРАНЗОХЕОЛШОДОЙ СОЮЗДА

hаяхан БМАССР-эй уранзохеолшодой союзда Буряат-Монголой поэдуудэй зохеолнуудые ород хэлэн дээрэ оршуулhан оршуулганууд туhай асуудалнуудые хэлсэлгэ болобо. Энэ зүбшэн хэлсэлгэдэ уранзохеолшод, научна худэлмэрилэгшэд, оршуулагшад ба Бурмонгизай худэлмэрилэгшэд байлсаба.

«hүүлэй үедэ манай поэдуудэй нилээд олон шулэгүүд ба поэмэнүүд орос хэлэн дээрэ оршуулагдаа. Энэ хадаа үргэн олон ород уншагшадые Буряат-Монголой поэзитэй танилсуулха талаар түрүүшын алхам болоно. Тиимэhээ энэ шухала ажалые hайнаар эмхидхэхэ тухай хэлсэхэ байцабэ» гэжэ БМАССР-эй уранзохеолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ, поэт Ц. Галсанов суглаа нээхэ зуураа тэмдэглэбэ.

Нухэд А. Белоусов, Ц. Дамдинжаповов, М. Хамаганов, Д. Хилтухин, Н. Балданов, Ш. Нимбуев ба бусад үгэ хэлэбэ.

hайнаар оршуулагдаhан зохеолнуудай олоншье hаа, зарим оршуулагшадай өөрыгөө худэлмэрэндэ хайна хэрэгээр хандадаг дээрэhээ бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн шулэг зохеолнуудай удхые хасагайруулhан ябадалнууд бии гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Мун манай республикын 25 жэлэй ойто зорюулагдажа, ород хэлэн дээрэ Иркутск городтоо хаблэгдэhэн «Источники песен» гэhэн сборник соо алдуу дутуунууд нилээд олон байна гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Энэ сборникто ороhон шулэгүүдые оршуулhан поэт Анатолий Ольхон зарим шулэгүүдые дан ехээр өөрыншэлэн оршуулhан, зарим шулэгүүдэй нэйнэ удхые баларгуудан, үлүү ехээр гоеолжорхиhон байна гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Ороhоо буряат хэлэн дээрэ ба буряаhаа орос хэлэн дээрэ зохеолнуудые оршуулгын асуудалнуудые энээнhээ хойшодоо тон нарин нигтаар, эмхитэй гуримтайгаар зүбшэн хэлсэжэ, хэдэhэн оршуулганууде хэблэгдэжэ гарахаhаань урда тээ шалгажа байха шухала гэжэ шидхэгдэбэ.

Магай календарь

ВАСИЛИЙ МАТВЕЕВИЧ СЕРОВ

1918 оной август hараа сэгаан-гвардеецүүд ба гадаадын интервентнүүд болбол меньшевигүүдэй, эсэрнүүдэй, националистнуудай эдэбхитэ хабаадалгатайгаар хамтарhан хусөөрөө Забайкальедэ ба Алас Дурнада буржуазна журам байгуулалтануудые hэргээн бодоohон ба хатуу хэрэгы террор хэжэ эхилhэн байна. Большевистскэ организациинуудые хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ засагай ажал-ябуулгашад Улаан Гвардиин командирнуд болбол мөуса байгаа ороhон ба ой тайгада гаража, партизанска тэмсэл эмхидхэн дэлгэрүүлhэн байгаа.

Сагаан-гвардеецүүд ба интервентнүүд революциитай тэмцэхын түлөө ямаршье эргэ болбоор сухарынгүйгээр хэрэглэдэг революционернүүдые, национально-үндэлгын худэлмэнэй тэмсэлшэдые бүүдан аладаг, худэлмэришэд ба таряашадые баhамжалан дорожолдог болоhон юм.

Худэлмэришэдэй ба таряашадай депутадуудай Дээдэ-Удын Советэй түрүүлэгшэ Василий Матвеевич Чита городто нюусаар байhан аад. 1918 оной сентябриин эсэ багта тус городой садуудай нэгэн соо, үүлэхэ ehотой нухэдөө хулеэн скамейкэ дээрэ hуужа байба. Тэрэ үедэ атаман Семеновой агентнүүд энэ сад соогуур нимэ тиишээ гүйлдэжэ байгаа hэн. Тэдэнэй нэгэн нухэр Серовые таниад, хажуудань ошожо асууба:

— Ши, Серов хаяш?

— Тиимэй, би Серов би. — гэжэ Василий Матвеевич харюусаба.

— Буутай гүш?

— Үгы, — гэжэ нухэр Серов амгаланаар харюусаба.

Сагаантаной агентнүүд нухэр Серовые тэндэнь барижа, семеновско түрмэдэ абаашаhан байгаа. Тэндэ тэрэниие айхабтар ехээр сохиhон хэлсэhэн байна. Василий Матвеевичын мэдэдэ ороохо бүринь, семеновецүүд болбол большевигүүдэй нюуса худэлмэри туhай мэдэжэ абахые ороолон, баhал дахин хэлышье сохибэш тэрээнhээ юушье мэдэжэ шадаагүй hэн. Семеновско алуурчад тэрээнэй нюдыень тэhэ сохиhон ба мэдээгүй шиихүүгээр бүүдалгада хүтэлжэ абаашаhан байгаа.

Общественые социалистическэ ehоор шэнэлхын түлөө тамсалдэ оорыгөө бүхы хүсэ шадал, эрдэм hургаал ба ами наhаяа үгэhэн эрэлхэг шанга, үнэн сэхэ тэмсэлтэ нухэр Серов нигэжэ трагическаар нүгшэhэн байна.

* * *

Большевигүүдэй партийн өгэн хуушанай гэшүүдэй нэгэн, Забайкальедэхи советскэ засагай томо ехэ ажал-ябуулгаша В. М. Серов болбол залуу наhанhаа хойшо худэлмэришэнэй худэлөөндэ хабаалажа, хүүлэмэришэдэй нюуса кружогуудта адэбхитэйгээр худэлмэрилжэ ябаhан хүн байгаа.

Тэрэ хадаа 1878 ондо Саратовска губерниин Хвалынск городой малгайшын бүлэдэ түрөhэн юм. Эхин hургуулиие дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр В. М. Серов судебнэ мүрдэлгэшын ба hүүлээрнь окружной суудэй гэшүүнэй бэшэг сагаалгаар худэлмэрилhэн байна. hүүлдэнь Казаньска багшанарай институдта ороо, тэрээниие дүүргэhэнэйгээ удаа Саратовска губернийн Аткарск городто багшалhан байгаа. Эндэ Серов хадаа таряашадгай дутэ танилсаhан ба тэдэнэй ялаг зоболонгые hайн мэдэдэг болоо hэн.

1902 ондо В. М. Серов болбол Петербургска университедэй историко-филологическа факультедтэ ямаршье hургашаар ороhон байна. Петербургда Серов РСДРП-гэй гэшүүн боложо ороhон ба худэлмэришэдэй файоцо бэхиhүүлэдэг үгэтэй тэндэ худэлмэришэдэй нюуса кружогые хүтэлбэрилжэ байhан юм. 1904 ондо худэлмэришэдэй нэгэ суглаан дээрэhээ В. М. Серов арестовалагдан Саратовска губернидэ сулэгдөө hэн.

В. М. Серов болбол үргэн олон ажалшадай дунда тон ехэ хүндэтэй байгаа. Тэрээнэй кандидатурэ Гүрэнэй 2-дохи Думада дэбжүүлэгдэн, Саратовска губернийнhээ депутадаар hунгагдаа hэн.

Гүрэнэй Дума соо В. М. Серовой хэhэн худэлмэриие В. И. Ленин үндэрөөр сэгнэдэг байhан юм. «Социал-демократ Серов болбол 18-дахи заседани дээрэ, 1907 оной апреллиин 15(2)-да гол түлэб кадедүүдэй үзэлнүүдые «капиталай түлөөлэгшэдэй, «капиталистическэ газар эзэмдэлгын түлөөлэгшэдэй» гэошэ гэжэ шүүмжэлhэн байна», — гэжэ В. И. Ленин бэшэhэн юм. — Оратор болбол тон тодорхойгоор, тоо барилтануудай үндэhөөр, 1861 оной выкуп юун бэйhаниие харуулhан ба үнэн зүб сэгнэлгын «резиновэ принципые» буруушаажа шадаhан байна. Серов болбол капиталые буляажа абангүйгээр газарые буляан абажа болохогүй тэhэнлэнь Кутаидда марксистска үзэлэй ehоор тон өүб харюу үгэhэн байна».

В. М. Серов болбол думска Франциин түлөөлэгшээр большевистскэ партийн V Лондонска Съездэ хабаадалсаhан байха юм.

Хэнэйшье мэдэхээр, хаан Гүрэнэй II Думые үлдэжэ тараhаhан байгаа. Социал-демократическэ фракци арестовалагдаhан ба суудтэ үгтэhэн байна. В. М. Серов болбол 5 жэлэй каторгын худэлмэридэ шиидхэгдэжэ, Нерчинска руднигта ябуулагдаhан юм. 1912 оной май hараа каторгаяа дүүргэд, Мысовскэ hуурижахаар шиидхэгдэбэ. 1916 ондо В. М. Серов Дээдэ-Удэдэ нүүжэ ерэhэн байна. Эндэ частна урогуудые хэдэг байhан ба hүүлдэнь худалдаа-наймаанай училищиин багшаар томилогдоhон байха юм.

Хаанта засагые унагаахатай хамта В. М. Серов болбол худэлмэришэдэй ба солдатска депутадуудай Советые емхидхэхэ худэлмэри ороилhон байна. Гүйсэдкомой түрүүшын заседани дээрэ тус Советэй түрүүлэгшээр hунгагдаhан байгаа.

Дээдэ-Удын Совет болбол В. М. Серовой түрүүлэлгэ доро тус городто ба мун худөө hуурин тосхонууд, деревнинуд, улусууд ба станицанууд дээгүүр тон ехэ худэлмэри ябуулhан байха юм. Советэй захиралтаар, хаанта правительствын нютагай агентнүүд — Дээдэ-Удын уезднэ начальник, жандармнуд арестовалагдаhан, уряашгууд албаhаа зайлуулагдаhан ба бүх зэбсэгээ хуряагдаhан байна. Тус Совет болбол Городской Дума ба олонитын организациинуудай комитедэй ажал-ябуулганууде өөрынгөө хиналта доро абаhан байгаа.

Октябриска социалистическэгэ революциин hүүлээр нухэр Серов болбол большевигүүдэй нютагай группые хүтэлбэрилжэ, засагые Советүүдэй гарта буляан абаха ябадал бэлэдхэжэ, захиргаанай буржуазна органууде усадхажа ба Прибайкальедэ Советскэ засагай байгуулалтые дэлгэрэнгыгээр ябуулжа байhэн юм. Прибайкальеэхи нухэр Серов түрүүтэй большевигүүд болбол ажахын, политическэ ба культурна байгуулалтыи талаар хэдэн шухала хэмжээ-ябуулганууде бэелүүлhэн байна. Тэрэ тоодо, Советскэ засагай органууде бэхижүүлхэ, шангаяа байгаа контрреволюцитай тэмцэхын түлөө Улаан Гвардиин емхидхэхэ, алтанай прийскэнүүде, шулуу нүүрhэнэй үүрхайнуудые, Сэлэнгын пароходствые, банкнуудые национализациилха, үшөө национализациилагдаагүй жэжэ предприятинуудаа дээрэ худэлмэришэдэй хиналта байгуулха, ажалые хамгаалхэ, худэлмэришэдэй ба алба-хаагшадай байдалые hайжаруулха гэхэ зэргын хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэhэн бэйна. Нютагай буржуазиде тусхай революционно налог ашаhан ба хоньжоо найманшадhаа эдээ-хоолой запасууде буляан эбалга ябуулагдаhан байха юм.

Нухэр Серовой үүсхэлээр, ажалша таряашадта hанхай, засаг захиргаануудай, монастырнуудай, дасалуудай, шоел ба ламанарай газарнуудые хубаан үгэхэ ябадал эрхилэгдэжэ, худөө нютагта капитализмын урда тээхи харилсаанай үлэгдэлнүүдые усадхаха тээшэ зорюулагдаhан хэмжээнүүд абтажа байгаа. «Прибайкальскэ Советүүдэй Вестник» гэhэн газетээр дамжуулан нухэр Серов болбол городой ба худөөгэй ажалшад ба большевистскэ партийн ба советскэ засагай эсэргөцүүдые, ород ба бурят-монгол ардуудай хоорондо, хани барисаа байгуулха эсэргөнүүдые ойлгуулан нэбтэрүүлдэг ба меньшевигүүдэй, эсэрнүүдэй болон национализмтнуудай урбалтада муухай ажал-ябуулгые хайха гамгүйгөөр элишэлдэг байгаа.

***

Нухэр Серовые буудажа алаhан үдэрhөө хойшо 30 жэл үнгэрбэ. Энэ уе соо советскэ арад болбол Ленин—Сталинай агуухэ партийн ударидалга доро сагаангвардеецүүд ба гадаадын интервентнүүдые бүтэ сохин наминаад, өөрынгөө үргэн эхэ орон дотор тэрэ тоодо холын Забайкальедэ — Бурят-Монголдо социалистическэ обществые байгуулhан ба арадуудай хоорондын эбдэршэгүй хани холбоое бэхижүүлhэн байна. hаяхан Бурят-Монголой АССР 25 жэлэйнгээ алдарта ойе тэмдэглөө. Нухэр Серовой гайхамшагта эмн наhаяа үгэhэн хэрэг мандаа.

П. ХАПТАЕВ.

Магандистска худэлмэрилэгшэдэй зүблөөн-семинар нээгдэбэ

...-гэй Обкомой бюрогой ...ийн ehоор зарлагдаhан, ...айкомуудай, райкомуудай ...комуудай пропаганда ба ...таhагуудые даагшанарай ...семинар энэ оной сентяб...-да нээгдэбэ.

...-семинар дээрэ «Партий...ой сетинин hуралсалай ...ингуу ба hуралсалай шэнэ ...ниинүүд туhай» асууда... ...(б)-гэй Обкомой пропа... ...агитациин секретарь нух... ...Казановой болон «Нинтэ... ...ой худэлмэриин байдал ба ...ууд туhай» асуудалаар ...гэй Обкомой пропаганда ба ...таhагые даагшын орлогш... Ц. Ж. Дамдинжаповай ...удые зүбшэн хэлсэхэ

Тэрээнhээ гадна, хэдэн олон асуудалнуудаар теоретическэ лекциинүүд уншагдаха юм. Тэрэнэй тоодо: «Марксизм-ленинизмын энциклопедиин» «ВКП(б)-гэй түүхын хурялангы курсын» гараhанhаа хойшо арбан жэлэй ой гүйсэhэн тухай» (лектор нухэр **Бартанов**); «Коммунистическэ хүмүүжүүлгэ тухай» (нухэр **А. Я. Казаков**); «Марксизм-ленинизм шажан тухай ба шажанда өсэргүү пропаганда» (нухэр **П. И. Хадалов**); «Биологическа наукадахи байдал тухай» (нухэр **Спиркохов**); «Философиин партийна шанар тухай (философи тушаа болоhон буляалдаата хөөрэлдөөнэй үлгүүд тухай)» болон бусад асуудалнуудаар лекциинүүд ба элидхэлнүүд болохо байна.

Зүблөөн-семинарай худэлмэри табан үдэр соо үргэлжэлхэ байна.

Худөө ажахын машинануудые гамтайгаар хэрэглэхэ

...ий парти ба правительство ...ическэ худөө ажахыда ...ихарал хандуулжа, дай...ай сталинска табанжэ... ...ого колхоз ба МТС-үүдтэ ...ибсэгүүдые олоор үгэхөөр ...ы ба үгэжэшье байна. ...ахын машинануудаа хадаа ...үнэтэ зөөри мун, тэрэ...ниие ба МТС-эй худэлмэ...ууд бүхэн тон гамтайгаар хэ...ыгатай.

...ануд хадаа имагтал муу...ирүүhалагдаhан дээрэhээ ...ирэд өбдэржэ, хэрэгтээ гара...ыг Жэшээлхэдэ, тракторна ...ын удаан hарабшагүй ...адагалагдажа, бороодо со...байгаа hаа, таряа топ ...ыдаг болохо байна. Тэ...удаан саг соо поли дээрэ ...ыг хожомоо тон шанар...газар хахалдагынь мэдээ... бороодо сохюулhан ба ...газарта үбэлжэhэн ...частнуудаа жэбэржэ, ...ыг үедэ муугаар худэлмэ...ын ороhыдее комбайн та...ыг ехээр оруулдаг байха ...ыгые жэлдэ ба мун му...ибуулбикын худөө ажахын ...ыгын МТС-үүдэй управ...ыг МТС-үүдтэ трактор, ...ыг болон худөө ажахын бусадшье машинануудай ямараар хадагалагдажа байhыень шалгажа үзөөд, машинануудта өөрэн бусаар хандажа, тэдэниие муугаар хадагалжа байhан али олон баримтануудые элирүүлhөн байна. Илангаяа Сагаан-Усанай, Эгэтын, Птанцын, Ново-Брянска МТС-үүдтэ иимэ байдал үзэгдэжэ байха юм. Эдэ МТС-үүд, полевой худэлмэриинүүдэй hүүлээр машинануудые ехэнхидээ колхозууд дээрэ орхиог, үнгэрхэдөө тэндэнь үбэлжүүлдэг байха юм. Нигэжэ тэдэ машинануд үбэл зунгуй саhа бороодо сохюулжа, шорой шохойhоо сэбэрлэгдэнгүй хэбтэжэ байдаг. Тиимэhээ тон ехэ заhабаритай болодог ба тэрээнэй заhабарилгада юрынхиhөө 15 — 20 процент дээшээ мунгэн зөөри ба запасной частнуудаа гаргашалагдадаг байна.

Чесаниин МТС мун иимэрхүү байдалтай. Тодорхойлбол, тус МТС-эй харьяата Тельманэй нэрэмжэт колхозой улицада хоердохи жэлэ трактороа тармуурнуудаа жэбэржэ хэбтэдэг. Тэрэшэлэн энэ колхозо...ыг нэли дээрэ худэлмэрилдэг трактороа бригадын (бригадирынь нухэр Будажников) трактороа сеялкэ, дисковэ борной шабар шоройhоо сэбэрлэгдээгүй ямаараа полевой стан дээрэ ногоон соо хэбтэжэ байна. «Улаан-Таряашан», «Коминтерн» колхозуудта трактороа сеялкэнүүд мун худөөдэ хэбтэнэ.

Тэрэшэлэн Иволгын, Саянтын, Удын, Бага-Куналейн, Бургалтайн МТС-үүд гүрэнэй зоорида мун лэ гамгүйгөөр хандэна.

Дээрэ дурсагдаhан бүхы баримтануд хадаа дурсагдагша МТС-үүдэй директорнуд, механигуд, агрономуд ба тэндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гүрэнэй зоорида хайхарамжагүйгөөр, эсэн бусаар хандажа, тэдэниие гутаажа байhыень эли тодоор харуулна.

Иимэ дутагдалнуудай нэгэ шалтагаанинь хадаа механизаторска hургуулиинуудай hургажа байhан кадрнуудтаа машинануудта гамгайгаар хандаха ябадалые сохюгурим болгон заадаггүй байhанhаа болоно. Жишээлхэдэ, Илькын механизаторска hургуулиин территори дээрэ худөө ажахын машинануд ямаршье эмхи гуримгүй ...эр хэбтэжэ байдаг, hангирхай ...атархай түмэр тудэгэнүүд хаа...ыг гүй дүүрэн байдаг. Энэ hургуулиин машинануд хаhа сагтаа тэhодогдонгүй, арилгагдангүй жэбэржэ, хэмhээ урид hандаржа байха юм. Татаурөводахи механизаторска hургуули мун иимэрхүү байдалтай. Комбайнериуд, трактористнуд болон бусад мэргэжэлтэй эрэл ендэhээ, механизаторска hургуулидэ hуража байхаа эхилэн машинышгаа хойнohоо техническэ харууhа hайнаар хэжэ, тэрэндэ ...ын гамтайгаар хандажа hураха ба иимэ дуршэлөө колхозуудай поли дээрэ асарха chотой гэошэ.

Байгша оной нэгэр-үбэлэй заhабарилгын сезониие эхилхэ зуураа МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые дахяад дабтахагүйн тулада бэ онэ худэлмэриие хаhа болзортонь эхилхын тулада бүхы машинануудаа эртээнhээ МТС-эйнгээ усадьбада асарха уялгатай.

Аймагуудай партийна, советскэ ба худөө ажахын органууд гүрэнэй үнэтэ зоори болохо худөө ажахын машинануудые МТС-үүд колхозуудай гамтайгаар хадагалжа ба тэрэниие хаhа болзортонь ...ым шапартайгаар заhабарилжа ...ийлгын хойнohоо ходоодоо хаража байха chотой. Худөө ажахын машинануудые имагтал гамтайгаар хадагалаад, hайнгаар заhабарилаад байхадаа манай МТС-үүд ба колхозуд тэдэниие үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ шадаха байна.

Я. Кравченко,
инженер-механик.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн гурбадахи сесси

Юрэнхы дискуссиин үргэлжэлэл

ПАРИЖ, Сентябриин 24. (ТАСС-ей спецкорр). Мүнөөдэр сессиин үглөөнэй пленарна заседани дээр юрэнхы дискусси үргэлжэлөө. Түрүүлэн Бирмын делегат үгэ абаба. Тэрэнэй үгэнь тон болгоомжотойгоор хелэгдээ. «Бидениие ихараха хэрэгтэй, зүгөөр шагнажа болохогүй гэжэ манай ороно хэлсэдог юм» гэбэ. Тэдэ бирманска делегат болбол Азиин ба Алас-Дурна зүгэй политическэ хэдэхэдэн шухала хэрэгүүд тушаа тогтонгүй эрганьгүй байгаа. Өөрын захиргаатай байхые хүсэдэгтэ бодото дөөрэ тодоруулhан Индонезиин ба бусад оронуудай арадуудта хүсэд бээе дааншай байдал олгохо шухала тухайда мэдүүлбэ.

Японско оккупациин үедэ hандаргаhан манай орон мүнөө хүртэр экономическа ямаршье туhалажа абалгүй гэжэ мэдүүлээд. Бирмын делегат хадаа репараци абахэ өрхэтэй ба абахэ өөтойшье байнабди гэжэ зааба.

Хиталай делегат Ван Ши-цзе олон талые дурадэн, Азиин ба Алас-Дурна зүгэй бүхы арадуудай түлөөлэгшын үүргэ дүүргэхээр hанаашалба. Ван Ши-цзе болбол Кореяын бээе даанхай байлгын асуудал ба Кашмирhаа шалтагаалан Индидэ ба Пакистэнда боложо байгаа конфликтнүүд өхилөөд, Азида ба Алас-Дурна зүгтэ зорюулагдаhан экономическа комиссиин ба американецуудаар тус комиссида баадхагдаhан, «үерлөлгэнүүдтэ хиналта хэхэ асуудалнуудай бюро» гэхэ зэргын органуудай эжалябуулгада хүртэр тон олон асуудалнууд тушаа тогтожо хелэбэ. Гэхэ зуурда Ван Ши-цзе унэндөө колониинууд ба хахад-колониинуудтахи арадуудай ашаг түhые аршалан хамгаалагша бэшэ, харин тус арадуудые мүлжэн дарлагша өзөрхөг гүрэнүүдэй адвокадай еһоор үгээ хелэбэ. Хиталай делегат болбол үнөрэгшэ жэлдэ Генеральна Ассамблейн олонхидоор байгуулагдаhан хуулита-бэшэ орган — «Корея тушаа комиссиин» эжал-ябуулгые али болохоор мэтаба, тэд тэрэ комисси Кореяын хахарха ябадалда туhалhан байхэ юм. Индонезийскэ республикын бээе даанхай байдалые хизаарлаhан ба Индонезиие слашадаа болоолшолхэ үргэн ехэ эрга-боломжнуудые Голландидэ өлгөөhон Ренвильско хелээ белэдхэгшэ «hайн туhануудые үзүүлхэ комиссиин» гэдэг жэгнүүрилгэ организациин эжал-ябуулгые Ван Ши-цзе мүн лэ мэтаба.

Ван Ши-цзе болбол агуурхэ гүрэнүүдэй hанал нэгэдэй байлгын принципта добтолго хэбэ. Тус принципи баелуулгые хизаарлахэ гэжэ дурадхаhан сессинууд хоорондын комитет» гэдэгэй hанамжатые Хиталай правительство дэмжэнэ гэжэ мэдүүлбэ.

Урда-Африканска Союзай делегат өөрынгөө үгэнүүдые Нэгэдэмэл нацануудай организациие, тусхайлбал Аюлгүйн Соведые добтолгодо зорюулаа. Генеральна Ассамблейн гурбадахи сесси зүблэхэ зүйлдэнь (нэгэдэхи ба хоердохи сессинүүдэй зүблэхэ зүйлнүүд мэтэдэ) Урда-Африканска союздахи үндэhэ-яhанай доромжолго тухай асуудалай табигданхай байhые ойлгоо абабал, тус делегадай хэлэhэн үгэнүүдэй удхань эли болохо байна. Урда-Африканска делегат хадаа ООН-эй зэргэлээ Урда-Африканска союз гараhа гэжэ, Генеральна Ассамблейе занаха хүртэрөө зашалба.

«Хэрбээ сашадаа хэрэг ушарай ингэжэ үргэлжэлхэ болоо hаань, ООН-до гэшүүн байгаа Урда-Африканска союзай национальна ашаг туhатай таараха байна гү гэhэн асуудал гараха болоно»,—гэжэ тэрэ делегат мэдүүлбэ.

Даниин делегат Расмуссен өөрынгөө үгэнүүдые, гол түлөб, экономическа асуудалнуудта зорюулаг. «Маршаллай түсэбэй» оршон соо оронхой бүхы оронуудай түлөөлэгшэдтэ заншал болоhон еһоор, Даниин делегат хадаа тус түсэбэй автор тушаа маргаал уншажа үгээ өхилбэ. Тэд энэ түсэбые бэелуулөө hаа, Европодохи экономическа холбоо барисаае hандаргаха байhан ушарые хэрэгсэнгүй орхихо арганьгүй байгаа. Зүүн ба Баруун Европын хоорондо өд бараанай өрьесэ өли бодо бага болоо гэжэ тэмдэглээд, Расмуссен энэен тушаа ингэжэ мэдүүлбэ: Зүүн ба Баруун Европын хоорондо өд бараанай эрьесые hөргөөхэ ба хүгжөөхын тулада шухала бүхы юумые Нэгэдэмэл нацануудай организаци хэхэ еһотой.

Дайнай үедэ Даниин правительствын өсөргүүсэн буруушаhаар байгтар, гитлеровецуудэй асарhан hүрэг олон немецкэ зугадаршалай удаан саг соо, дайнай hүүлэөршье Даниин территори дээрэ байhаниие шалтагаалан, миниин орон өөрөөтэй хохидолдо орohон байна гэжэ Даниин делегат зааба. Эдэ зугадаашадые тэжээхын тулада Дани 100 миллион улуутэй долларай гаргаша хэhэн байна. Тэдэ немецкэ зугадаашадай нилээд олониинь мүнөө хүртэр Даниде байhаар.

Турциин делегат Садак болбол Вашингтонhоо үгтэhэн зазабаринуудые үлэмжэ үнэн еһоор гүйцэдхэгшэдтэ зохихидоо ашаа гаргаа үгээ хелэбэ. Турци «анхаhаа хойшо вето гэдэгтэ өсэргүү байhан юм» гэжэ hайрхан, Садак болбол Аюулгүйн Соведтэ агуурхи гүрэнүүдэй hанал нэгэтэй байлгын принципта халдаба. «Суверенитедэйлгээ заримые буужа үгэхыень» бүхы оронуудые уряалан тэрэ хадаа аюулгүйе харилсаа сахиха шухалашалhаа үндэhэлэн региональна пактнуудай системэ байгуулха hэмди гэнэ. «Бүх европейскэ парламент» бии болгохо гэhэн hанал бодолго Турци hайлаар хандэна гэжэ мэдүүлбэ Турецкэ делегадаар дамжэгдэгшэ тэдэ түсэбүүд американска реакциин агентнуудаар дэбжүүлэгдэhэн ба Европейскэ оронуудай политическэ болон сэрэгэй талаараа США-hаа дулдыдани ябадалые өхэдхэлгэдэ зорюулагданшхайнь элитэ.

Үглөөнэй заседани дээрэ hүүлшын боложо, Ургавайн делегат үгэ хелэбэ. Типхэдээ, ООН-эй бүхы гэшүүд Нэгэдэмэл нацануудай организациин зазабаринуудые хүндэлхэ ба хүнэй эрхэнүүдые сахин хамгаалха еһотой гэжэ юрэнхыгөөр хелэбэ. Генеральна Ассамблейн энэ сесси хадаа атомна энергиие хинаха системэ олохо еһотой, энэнь бүхы оронуудай ашаг туhада харюусаха байна гэhэн хүсэлэн мэдүүлбэ.

ГЕНЕРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

ПАРИЖ, сентябриин 23. (ТАСС-эй спецкорр). Генеральна Комитедта сессиин хэлсэхэ зүйлнүүдые урилгалан зүбшөн хэлсэлгын үедэ Чилиин делегаци болбол Советскэ Союзда өсөргүү пропаганда ябуулхын түлөө Генеральна Ассамблейн трибуные хэрэглэхэ гэжэ оролдобо.

Чилиин делегаци болбол СССР-эй зүгhөө «заншалта дипломатическа гуримуудые ба Уставай бусад принципнүүдые өбдэжэ байhан тухай» зорюута балархайгаар найруулhан хуурмаг асуудалые түрүү хелсэлгын зүйлнүүдтэ дэбжүүлhэн байха юм. СССР-тэ өсөргүү харгалгаар дүүрэнги демагогическа үгэ соогоо Чилиин делегат болбол советскэ хуулинуудые ба тусхайлан хэлэбэл, хари гүрэнэй хүнүүдтэй гэрлэхые хорихо тухай хуулие шүүмжэлхэ гэжэ оролдобо.

Советскэ правительство болбол Чилиин посолой хүбүүндэ халдаа гараhан советскэ гражданкала хари гүрэндэ ошохын зүйлнөөл үгөөгүй гэжэ гомодоод, өнэ хэрэг хадаа «заншалта дипломатическа гуримые» өбдэhэн ябадал гээшэ гэжэ харуулхые оролдобо.

Эдэ хойрот үгэнүүдтэ советскэ делегацие толгойлогшо Вышинский еһото харюу үгэhэн байна. Хари гүрэнэй хүнүүдтэй гэрлэхые хорихо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ болбол хэдэн олон оронуудта советскэ гражданинууд тухай дайсан харша өрхэ бэйдал тогтоогдоhон ба хари гүрэндэ тэдэнэй ажаhуухые хэсүүтэй болгодог ушар дээрэhээ гаргагдаhан байгаа гэжэ тэрэ hануулба. Энэ хуули болбол советскэ гражданинуудые хамгаалхын түлөө гаргагдаа. Энэ Указай гаргагдахаhан урид хари гүрэнэй хүнүүдтэ хадамда ошоhон ба харида гараhан зарим советскэ гражданкануул болбол хүндэ хэсүү хохиролдо ба доромжолгодо ороод. Эхэ ороондоо бусажа ерохэ баатай болоhон юм. Энэ ушар болбол хэблэлдэ толилогдоhон эдэ эхэнэрнүүдэй бэшогүүт дээрэhээ тодорхойлогдоно.

СССР-эй зүгhөө «заншалта дипломатическа гуримуудые» өбдэhэн тухай чилийскэ делегадай үгэнүүдтэ харюусаха зуура, заншалта дипломатическа практикаар хараалагдадаг дипломатическа иммунитет болбол имагтал посол ба тэрэнэй наhаа хүсөөгүй хүүгэдтэ хабаатай байдаг ба яашье посолой хүбүүнэй hамганда, иланганда, советскэ гражданкада хабаатай байхагүй юм гэжэ Вышинский hануулба.

Ямар нэгэн хуулинуудые гаргаха ябадал болбол гүрэнэй имагтал дотоодынь хэрэг мүн ба Чилиин дурадхал хадаа уставай 7 пунктын 2 статьяе өбдэhэн, гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ ерөлсохые туршаhан ябадал мүн болоно гэжэ Вышинский хүсэтэйгөөр тэмдэглэбэ.

Энэ үгыень хэлнье буруушаажа шадабагүй. Тингэбэшье чилийска делегацийн дурадхал хадаа зүйлнүүдые хэлсэхэ зүйл соohоо хаяглабагүй. Генеральна Комитет болбол голосуулай багахан олонхеор чилийска делегацийн табиhан асуудалые хэлсэхэ зүйлнүүд соо үлөөхэ гэhэн шиидхэбэри өбаба; дүрбэн делегаци голосованида хабаадалсабагүй.

Хэлсэхэ зүйлые хаража үзэлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 24. (ТАСС-ой спецкорр). Мүнөөдэр удыг хойдо тээ Генеральна Ассамблейн пленум хэлсэхэ зүйл туташа генеральна комитедэй hайшааhан дурадхалнуудые хэрэжэ үзэлгыэ эхилбэ. Нэгэдэмэл Нацануудай организациин Уставай гол зүйлнүүдтэ таараалдахагүй асуудалнууд Ассамблейн хэлсэхэ зүйлнүүдэй проектдэ дурадхаглаад байна гэжэ энэнэй урда тээ мэдэгдэгдээ hэн. Советскэ делегациин түрүү А. Я. Вышинский хадаа Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ тэдэ асуудалнууд табигдажа шадагдахагүй байна гэжэ генеральна комитедтэ үгэ хелэхэдэ хүсөөөр барилгалан харуулаа hэн. Гэбэшье, тус комитет болбол американска делегациин баалалтада орожо, үсөөхэн голосуудай олонхеор тэдэ асуудалнууде нилэнумлэ hайнаан дурадхака гэжэ шиидхэбэ.

«Сессинүүдэй хоорондохи комитет» гэдэгэй, «Балканска комисси» гэдэгэй ба «Корея тушаа комисси» гэдэгэй элиндхэлнүүдые зүбшөн хэлсэлгэтэй холбоотой асуудалнуудые хэлсэхэ зүйлдэ оруулха хэрэггүй гэжэ мүнөөдэрэй заседани дээрэ советскэ делегат Я. А. Малик дурадхаба. Эдэ органууд бултадаа Ассамблейн өмнөөгэй урдахи сесси дээрэ США-гэй үгэ дуулажа байгаа олонхеор Уставта хазагайруулга хэгдэжэ байгуулагдаhан юм; тэдэнэй зорилгонууд хадаа ООН-эй Уставай принципнүүд болон үгэ зорилгонуудта таараалдахагүй байна. Гадна, Советскэ делегат болбол Уставые дахин шинээр, бүдүүлигээр өбдэхые сэб-сэхэ харгалжа байгаа зарим асуудалнуудые Ассамблейн хэлсэхэ зүйл дотор бүруулая гэжэ дурадхаба. Тусгаарлабал, Аюулгүйн Соведтэ 7 голосуудые абаhан болобошье, Уставаар эригдэдэг еһоор Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүдэй бүхы голосуудые абаалгүй гүрэнүүдые ООН-до абаха гэhэн аргентинскэ делегацийн дурадхалые Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлдэ оруулхагүй гэжэ Я. А. Малик баадхан хелэбэ.

Аргентинын делегат өөрынгөө дурадхалые хамгаалан хоер дахижа үгэ хелэhэн болобошье, тэрээнние умоорэгшэдшье хадаа советскэ делегадай баримталгануудые буруу болгожа шадахагүй байба. Юуб гэхэдэ, тэрэ дурадхалынь Уставые болошогүйгөөр хазагайруулха байhаниинь хүсөөөр харагдажа байба.

Польшын, Бельгийн, Пакистанай, Франциин түлөөлэгшэд үгэ хелэхэдээ тэрэ асуудалые Ассамблейн хэлсэхэ зүйлдэ оруулхагүйн тухайда Советскэ делегациин дурадхалые дэмжэбэд. Голосованиин болоходо аргентинскэ дурадхалые дэмжэhэн болобошье, США ба Англиин түлөөлэгшэд тэрэ дурадхалыэ элитэ сэхээр хамгаалые зүрхэлээгүй. Голосованиин болоходо үржэдэр генеральна комитедтэ үзэгдэhэн ушар ябадал баhа дабтагдаба: Ассамблейн пленум хоер хуби боложо таhарба. Аргентинскэ дурадхалай түлөө США-гэй түлөөлэгшөөр толгойлогдоhон делегадуудай ороидоо хахад хубинь голосовалба. 26 делегациинуд буруушаажа голосовалhан байна гэхэ гү, али hанамжаяа үгөөгүй байха юм. 3 делегадууд недондо жэлэй практикые hанаандаа оруулжа залhаа гаража ошоод, «хүлөөрөө голосовалhан» байха юм. Хэлсэхэ зүйлhөө аргентинскэ дурадхалые гаргахын түлөө СССР-эй, Украинын, Белоруссиин, Польшын, Чехословакиин, Югославиин, Бельгиин, Франциин, Даниин, Норвегиин, Швециин, Канадын, Эфиопиин, Пакистанай ба бусад делегациинуд голосовалба. Аргентинскэ дурадхал абтанхай гэжэ еһо тэдыгээр тоологдодог болобошье, Аргентинын делегациин ба тэрээнние умоорэгшэдэй туйлаhан энэ амжалтань даншье hөжэгтэй байна гээд Генеральна Ассамблейдэ хабаадагшад сэхэ хэлсэдэг байха юм. Англо-американска блогой түлөөлэгшэд механическа олонхидо тушаглаа, ООН-эй Уставай шухалые шухала принципнүүдтэ харшалдадаг бусадые зарим асуудалнуудые хэлсэхэ зүйл дотор оруулхые туйлаhан байна.

Гэбэшье, тэдэ шиидхэбэринүүд Ассамблейдэ тон бүдүүлиг хаштын еһоор баадхагдаhание заседани дээрэ байhан хүн зон ажаглан хараhан байха юм. Тусгаарлабал энэ юун дээрэhээ харагдааб гэхэдэ, Советскэ Союзда хоротоо пропаганда ябуулхын тулада СССР-дэтэрхи дотоодын хуули гаргалгада хабаатай асуудалые Генеральна Ассамблей дээрэ хаража үзэхэ гэhэн чилийскэ делегациин дурадхалые голосованида табихада харагдаба. 28 делегацинууд энэ дурадхалые арсаhан байха юм: СССР түрүүтэйгээр 7 делегацинууд энэ дурадхалые арсажа голосовалба, 17 делегацинууд hанамжанууда үгөөгүй, 4 делегацинууд голосованида хабаадалсаагүй.

Генеральна Ассамблейн пленум дээрэ мүнөөдэр болоhон голосованиин дүнгүүд дээрэhээ харахада, мүнөө жэлэй сесси болбол недондо жэлэйхидэл адлаар США-hаа мэдэлтэй оронуудай түлөөлэгшэдтэ американска делегациин талаhаа эли далдалуй баадхалга үзүүлдэг оршон байдал соо үнгөржэ байна гэhэн французска хэдэ хэдэн газетэнүүдэй сэхэ мэдүүлгэшүүд hонинтой болоно. «ООН дотэрхи оршон байдал юумые зүбөөр харадаг хүндэ интернациональна бэшээр, харин американскаар харагдажа байнал» гэжэ «Комба» газетэ мүнөөдэр бэшэнэ. «ООН-эй мүдэлмэрнин ябажа байгаа оршон байдал соо антисоветскэ шэглэл даншье олоор үзэгдэнэ», гээд тэрэ газетэ саашань бэшэнэ.

ФРАНЦИДА ЮУН БОЛОЖО БАЙНАБ

Францида боложо байгаа бүгэдэниитын забастовко тухай

ПАРИЖ, сентябриин 24. (ТАСС). Мүнөөдэр французска ажалшад болбол юумэнэй үнэ сэнгые эрид дээшэлүүлхэ ба ажалшан олониитын ажэ-амидаралай хэмжээе доошонь оруулха тээшэ абалшажа ябаа правительственна политикада өсэргүүсэhэнэй тэмдэг доро бүгэдэниитын забастовкыэ үнгэргэхэ тухай ажалай бүгэдэниитын конфедерациин ба бусад французска томонууд профсоюзуудай уряалда нэгэн hаналаар харюусаба.

Мүнөөдэр Парижда транспортын бүхы предприятинууд, метро ба автобусууд хүдэлөөгүй. Бүхы орон соохи забастовкодо хабаадалсаhан ажалшадай хамтын тоо хэдэн миллион хүнүүд болобо.

ПАРИЖ, сентябриин 24. (ТАСС). Мүнөөдэр Франциде ажалшадай бүгэдэниитын 2 часай забастовко болобо. 16 часаа 18 час хүртэр бүхы предприятинууд дээрэ, шахтануудта, портнуудта, фабрика ба заводуудта, түмэр харгы гэхэ мэтын базаринуудаа ажал хүдэлмэрин дүүрэнээр зогсоогдоhон байгаа.

ПАРИЖ, сентябриин 25. (ТАСС). Ажалшадай хүдэлөөнэй улам хүчэтэй болохо бүрнинь, Кей гэгшын правительство сентябриин 24-ай hүнь болоhон заседани дээрэ салин хуулhые 15 процентээр нэмэхэ тухай шиидхэбэри гаргаба.

Хүдэлөөнэй далайса болбол «Юухэхэн» уридшалан хэхыень правительствые баадхаба тээд «Се Суар» газетэ бэшэнэ. Правительство болбол упажа, шэрээhээн буухагүйнгөө тулада өөрынгөө позициинуудые шэнэлэн хараха баатай болобо. Правительственна хеблэл правительствын тэрэ мэхэтэ ябуулгые ажалшадай байдалые hайжаруулха гэhэн hөдэлгэ гэжэ харуулхые хүсэбэшьень, правительственна бусад хэмжээ-ябуулганууд дээрэhээ тэрээнэй мэхэтэ ябуулгын үг улхань харагдана гэбэл: хүдэлмэрнин салин хуулhые нэмээхэ тухай шиидхэбэри гаргахатаяа нэгэн хамта, правительство болбол өд бараанай үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ тухай, мүн транспорт дээрэхи тарифнуудые дээшэлүүлхэ тухай шиидхэбэри гаргаба. Октябриин 1-hээ өхилэн hүн, сахар, өөхэн, тоhон бүлэн бусад продуктнуудай үнэ сэнгүүд дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Ажалшадай түрүүшын амжалтые тэмдэглэхэ зуураа правительственна хэмжээ-ябуулганууда холе дуугуу шанарые баhа тэмдэглэлсэхэ хэрэгтэй байна гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ. Хүдэлмэрнин салин хуулhые нэмэhэн ушар Рейно—Пино—Кей гэгшэдэй түсэбөөр үнгэргэгдэhэн юумэнэй үнэ сэнгые дээшэлүүлгые бүглэнэгүй. 1947 оной декабрьтай сасуулбал ажаhууха талгаша 36 процентээр дээшэлбэ, тингээд гурбахан неделинин салда тээ ажаhууха гаргаша ороидоо 28 процент дээшэлээд байhан юм гэжэ ажалай бүгэдэниитын конфедерациин тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ, сентябриин 25. (ТАСС). ВКТ-дэ (ажалай бүгэдэниитын конфедерациин) ба ФКХТ-дэ («христианска ажалшадай французска конфедерациин») ороод электростанциинуудболон газова заводуудай хүдэлмэрнишэдэй профсоюзуудай нэгэдэлнүүдэй национальна комитедууд ороной энергетическэ предприятинууд дээрэ ажал-ябуулганууда нэгэдэлэй үдэрые үнгэргэхэ гэhэн шиидхэбэри гаргаба.

Ажал-ябуулганууда нэгэдэлэй үдэр сентябриин 27 ба октябриин 20-ой хоорондо үнгэргэгдэхэ байна.

Забастовкодо бэлэдхэлгые өхилбэди гэжэ национальна комитедууд мэдүүлбэ. Тэрэ забастовкануудболзоройгоо талаар хизаарлагдахагүй байна, юуб гэхэдэ, электростанциинуудболон газова заводуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эрилгэнүүд хангагдаагүй hаа, саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ байна.

США-гэй республиканска партиин Ватиканта хэлсээ хэбэ

ПРАГА. (ТАСС). Телепресс агентствын дамжуулhанай еһоор, Ватиканда байгаа өөрынгөө тусхайга түлөөлэгшэ Тэйлортэ США-гэй президент Трумэн бэшэг эльгэбэ. Президентскэ hунгалтануудаа дээрэ республиканска партиие дэмжэhэнэйнь түлөө республиканска шэнэ правительство Ватиканай мэдэлдэ ехэ мүнгэ үгэхын тухайда республиканска партиин удамаршад ба папын хоорондо нюуса хелээнүүдэй хэгдэжэ байhан тухайда тэрэн дотороо Трумэн бэшэhэн байна. Республиканска партиин хоерой хоорондо хэгдэхэ хелээн Ватиканай гүрэнэй секретариатта зохеогдоо гэжэ «Сүлөөтэ үгэ» газетэ бэшэнэ. США-гэй шэнэ байгуулагдаха республиканска правительствоhаа Ватиканда 15 миллион доллар үгэхэ гэhэн уялгада харюу болгон, Ватикан хадаа президентскэ hунгалтануудай үедэ республиканецуудые дэмжэхэ тухай заабаринуудые американска католическа иерархита үгэхэ гэжэ хелсээн доторынь бэшэгдэhэн байгаа ха.

Румынидахи хүдөө ажахын hуралсалда реформо хэгдэбэ

Румынска Арадай Республика дотор хүдөө ажахын hуралсалда газартаряалагдагай. Министерствээр ехэ реформын хэгдэжэ байhан тухайда «Скынтейя» газетэ мэдээсэбэ. Бүхы орон соо профессиональна ба техническэ hургуулинууд олоор нэгэдэжэ байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилгоор трактористнуудай, hаалишадай, түмэршэ дархашуудай, сад орхилэгшэдэй, огороднигуудай лугхай hургуулинууд болон курсанууд нэгэдэжэ байна. Тэрэшэлэн өхэнэриүүдэй профессиональна техническэ ба зоотехническэ hургуулинууд нэгэдэнэ. Хүдөө ажахын hуралсалые саашадань шэнэ еһоор эмхидхэлгэ хадаа румынска хүдөө ажахые агрономуудай, зоотехникуудэй, трактористнуудай ба бусад мэргэжэлтэдэй кадриуудаар хангаха байна. (ТАСС)

Английска компартиин декла

ЛОНДОН. (ТАСС). Салин хуулhаа дээшэлүүлхын ба ажа-амидаралайнгаа байдалые hайжаруулхын түлөө тэмсэл ябуулхыень английска хүдэлмэришэн англие уряалhан декларациие английска компартиин гүйцэдхэхэ комитет толилбо. «Английска арадта тон хүндэ хүшэр бэрхэшэлнүүд тохеолдохоо байна. Дайнда бэлэдхэл улам бүри шангарна. Зэбсэгтэ хүсэнүүд үргэдхэгдэнэ. Армиhаа табилгын темные удааруулhанай удаа армида алба хэхэ болзорые hунаана. Истребительнүүдые бүтөөн гаргалга хоер захин ехэ болгогдохо байна. Бүү гэбэгэй тоо олоноороо. Малайяда ехэ хэмжээнэй колониальна дайн явинээ»,—гэжэ декларациие соо хэлсэнэ. Монополистнуудэй ашаг түhые бии хүсөөрөө хамгаалга лейбористска правительствын политикань болоно,—гэжэ декларациие үргэлжэлюю. —Хүдэлмэришэн англи хадаа тэрээнтэй тэмсэхэ ба эрид хатуу сохилто хэхэ еһотой. Импорт хорохо ба экспортые үргэдхэхэ hуhаеэ үшөө шангаар таараха еһотойбди, хүндэ хүшэр байдалые тэсэхэ ба салин хуулhые доодо хэмжээндэнь байлгаха еһотойбди, типи өсөсэй өсөстэ хамаг юумэ hайн болохо гэжэ правительствын түлөөлэгшэд жэлhээ улуу саг соо баталан мэдүүлнэ. Хэрбээ бидэнэрэй продукциие гаргалгые хөдэхөд байбалнай, хүдэлмэрилэ бүгэдые хабаадуулга нэгэ жэлээр урид бэелүүлэгдэхэ юм, бэрхэшэлhөэ гараха байнабди гэжэ тэдэнэр баталан хэлэнэ. Тэсэдшье үзүгдөө, продукци бүгээн гаргалга дээшэлээ, тэд энэ пропагандань мэхэ гохо байгаа гэжэ үнэнтэ байдал дээрэhээ харагдаа. Бидэнэр ехэ юумэ хөөбди, тэд ажабайдалнай бүри муу болоо. Нимэ хэрэг байдалай түлөө хаюусалга лейбористска правительствода тохогдохо еһотой. Дайн байдаануд хадаа английска империализмын банкродтаhые, английска монополистическэ капитализмын банкродтаhые элирүүлээ. Лейбористска правительство хадаа хүдэлмэришэдэй ажабайдал hайжаруулгада зорюулагдаhан англиин социалистическэ политикые ябуулхын орондо, империализмые слашадань hөргөөхэр эрмэлзэн, Англидахи томо томо монополинуудай ашаг туhада алба хэжэ байна. Экспортнэ рыногhээ шалтагаалжа, ажабайлгын бэшэ, харин ухэтөрөө тэмсэхэ урьдалдөөн эхилhэн байна. Тредюниондэй конгресстэ хацажа хэлэhэн Криппсын үгын удхань өнгөндэл байна. Экспортнэ өд бараае үйлэдбэрилэн гаргалгые үргэдхэхэ тэhэн уряал сэо мүнөө: «Экспортын сэнгынь химдарха еһотой» гэжэ хэлэгдэдэг байна. Ажа-амидаралай хэмжээе доошолуулгада зорюулhан добтолго мүнөө бүхы хүсөөрөө ябажа байна. Шадал мэдүүлэн, удаан саг соо хүдэлмэрилхэ, салин түлhэ доошолуулха гэhэн нимэ перспективэнүүдые хүдэлмэришэдтэ Криппс дурадхана. Мүнөө хүдэлмэришэдтэ тохеолдоhон хүндэ хүшэр бэрхэшэлнүүдэй шалтагаалнуудынь юуб гэхэдэ, колониальна арадуудые дарлан мүлжэжэ, английска проблемые «шиидхэхэ» гэhэн империалистическэ правительствын политика болоно. Тэрэн дээрэhээ мүнөө Малайяда шуhата дайн байдаан боложо байна.

Гурбан жэлэй турша о руулагдаhан үнөтэ 1320 миллион фунт стер миллион фунт стерлинг саада тээ сэрэгэй хэрэг шалагдаа. Нэгтал эн манние США-hаа сэхэ болгоhон байна. «Марш сэб» английска ба европ лемые шиидхэлгэдэ ямар хүргэжэ шадахагүй. Х ламжа» гэдэгынь Англи сова ба экономическа байлгахын, Англиие Ро Зүүн Европын оронуу даа-наймаанай харилцаа хын, долларова туhала дай сэндэ өд бэрэа т Европодо Англиин ябуу лониальна рыногуудтэ пуудай өд бараа абаалг хангахын тулада Анг скэ мунгэнэй тоосоонуу мын рамка соо оруулы Америкээр ашаглагдаа ламжынь Советскэ Сою Союзда ба социализмда Европын оронуудта өсөр канска дүбтолгын ашаг дэхэ хэмжээтэй сэрэгэй болоно. Эдэ бүгэдэ юу байнаб? Тогтомол сал бүри доошоо орохо, юу сэн бүри дэшэлхэ, эд винуудта сугларан хөбт водтохи худалмаришэдэй хэ байна. Гэр байш hургуулинууд ба бол мунгэ hомологлые хорох мэригүйшүүдые бүри болоно. Экспортые үрг лемэ кампани саг үргэ шэлнүүдтэ хүргэжэ бай лай түсэб—Германиин зүгhөө хүсэтэ конкурен түсэб хадаа ургажа б гаргашанууде бүри е тэдэнэй байдалые бүри байна».

Профсоюзна худалдаа юуб гэхэдэ, —гэжэ хелэлгэнэ. — британска рин өөдэй федерацийн холбоо барисаа байгуу харин өөрынгөө түүхэн бэелүүлэн, үйлэдбэрл эсэргүүсэжэ, салин худ лүүлхын түлөө тэмсэл лоно. Тиймэhээ компарт дэлмэришэн англиа нэ: салин хүлhые ажа-амидаралай хэмжэ ба хэмhээ үлүү өд бара хороохын түлөө тэмсэл мүн арадай ашаг туhа кризисые болгоулха п лөө тэмсэл ябуулха ерөө.

Салин хүлhэ доошо правительствын политик тэмсэл ябуулхыень, ара лэжэ бэйгаа алба нало гохо, баяшуулда алба армиhаа табилгые ба сэрэгэй хороохын түлөө т хыень Англиин х дые компарти уряална. Советскэ Союзда харш эсэргүү тэмсэл ябуулх шаллай түсэбэй полит глийска ажаўйлэдбэрл далдаа-наймаае үгы х сэбтэ эсэс табихыень уряална. Гүйцэдхэхэ к нэhөө —компартиин секретарь Гарри Полит да гар табиба.

ЗАРЛАЛ

Сентябриин 30-да «СССР-эй улас-хоорондын байдал тухай» лекци болохонь.

Энэ лекциие политическэ ба научна эрдэм болбосорол дэлгэрүүлхэ Бүхсоюзна обществын үнэнтэ гэшүүн П. П. Хадалов уншаха байна. Лекци хадаа Гүрэнэй Филармо дотор (ул. Куйбышева д уншагдаха.

Билетүүдые Филарм үдэрэй 2 часаа үдэшэ хүртэр худалдаха юм.

Лекци үдэшэн 8 час

Харюусалгата редактор Д. Д. Лу

«Сельхозснабий» Буряат-Монголой конторо октябриин 1-hээ 10 хүртэл товарнуудай инвентаризаци хэгдөхэнь гэжэ бүхы МТС-үүдэй, колхозуудта ба туналбариин ажахынуудай анхаралда хэрэгтэй.

Инвентаризациин үедэ эд товар табигдахагүй.

«Буряат-Монголой Үнэн» газетын коллектив болбол өөнкөө хүдэлмэрилэгшэ нүхэр О. Гомбоевадаа, тэрэнэй хайрата эсэ э

Гомбо ЭТИГЫЛОВЭЙ

наhа Сарапантайнь ашарамдуулан, гүнзэгы гашуудалаа мэдүүлнэ.

МҮНӨӨДЭР

КИНОТЕАТРНУ

«Прогресс» «Цирк»

БМАС Рэй Ми дэй Советэй дэргэдэ нэ хэблэлэй хорька

Гурэнэй т

Тоо мэдээнэй бланкануудаа ба нуудые өөнэдынь дээ э хэблэхэ захи байна.

Захилнуудые удэр hөө 12 час болтор тын үдэрнүүдэ абаха юм.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНЫЙ АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—2-3, АТС—1-80, зам. редактора—3-23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—4-52, культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.), объявлений—(2-64 2 зв.). Для междугородних переговоров—16.

Н—00453. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж